Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 193 (6. 982) 1989 йил 24 август, пайшанба Баҳоси 4 тийин.

Халқ таълими: ўзгаришлар йўллари

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Ўқув юртлари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш муаммолари, мактабларни компьютерлаштириш, янги дарсликларни яратиш, ўқувчи ва студентларни қишлоқ хўжалик ишларига жалб қилиш, олий ўқув юртларига қабул қилишда социал адолатга амал этиш, мактабгача тарбия болалар муассасаларининг етишмаслиги... Бу ва яна кўпгина бошқа масалалар кеча Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида оммавий ахборот воситалари ходимлари учун ўтказилган матбуот конференциясида тилга олинди. Бу ерга журналистлар билан учрашиш учун Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлигининг раҳбарлари келишди.

Республика Халқ таълими министри М. А. Зоидов ўз сўзида мактаблар етишмаслиги, уларнинг анчагина қисми, айниқса қишлоқ жойлардагилари авария ҳолатида эканлигига алоҳида эътиборни қаратди. Ҳозирги пайтда республика ҳукумати келгуси беш йилликнинг охирига қадар авария ҳолатидаги мактаблар ўрнида янгиларини қуриш программасини тасдиқлаган.

Тошкентда совет-болгар қўшма «Вариант» корхонаси ишга туширилиши муносабати билан мактабларни компьютерлаш суръатлари ортади. Шу йилнинг ўзидагина ушбу корхона икки мингта компьютерли синфларни етказиб беради, уларни ўрнатиб, программалар билан таъминлайди. Келгуси йилда эса мактаб компьютерларини етказиб бериш қарийб икки баравар кўпаяди. Қўшма корхонада янги авлодга мансуб ўргатувчи машиналарни яратишга киришилмоқда. Улар амалда жаҳондаги энг яхши нусхалардан қолишмайди.

Министр олий мактаб муаммоларига ҳам тўхталди. Бугунги кунда олий ўқув юртларида ҳар бир ўқитувчига нормативда кўзда тутилганидан салкам икки баравар кўп студент тўғри келади. Олий малакали мутахассислар тайёрлаш ҳамиша ҳам халқ хўжалиги эҳтиёжларига мувофиқ эмас. М. А. Зоидов министрлик келажакда республиканинг институт ва университетлари қанча миқдорда ва қайси ихтисосдаги мутахассисларни тайёрлашлари кераклигини билмаслигини тан олди. Корхона ва ташкилотлар эса мутахассислар тайёрлаш учун олий ўқув юртларига ижтимоий буюртма беришдан иборат ўз ҳуқуқларидан фойдаланмаяптилар.

Журналистларнинг саволларига жавоб берар экан министр олий ўқув юртларида порахўрликка ҳали тўла барҳам берилмаганлигини эътироф этди.

Оммавий ахборот воситалари ходимлари министрлик раҳбарларининг ўқувчи ва студентларни қишлоқ хўжалик ишларига, шу жумладан пахта теримига жалб этиш хусусидаги фикрлари билан қизиқдилар. М. А. Зоидов шахсан ўзи ўқувчиларни пахта теримига жалб этишга қатъиян қарши эканлигини айтди. Студентлар эса бу ишларга хўжаликлар билан қатъиян шартнома асосида ва бир ойдан кўп бўлмаган муддатга жалб этилишлари мумкин.

Министрлик раҳбарлари «Оқшом» мухбирининг ўқув йили арафасида дафтарлар ва бошқа ўқув қуроллари тақчиллиги сабаблари тўғрисидаги саволига жавоб бериб, корхоналар, шу жумладан Тошкент қоғоз фабрикаси ҳам бу ўқув қуролларини етказиб бериш шартнома мажбуриятларини барбод қилганликларини изоҳлаб берди. Ҳозирги пайтда ўқув қуролларига бўлган эҳтиёжни қондириш имкониятлари изланмоқда.

Матбуот конференциясида Тошкент шаҳри партия ва совет органларининг қўшимча синфхоналар қуриш борасидаги тажрибаси эътиборга молик эканлиги таъкидланди. Шу йилнинг ўзида 18 қўшимча синфхона қурилади. Пойтахтда худди шу йўл билан мактабгача тарбия болалар муассасаларини кенгайтириш чоралари кўрилмоқда.

Матбуот конференцияси икки соатдан кўпроқ давом этди. Журналистлар олий, ўрта махсус ва маориф министрликлари ҳамда ҳунар-техника таълими давлат комитети бирлаштирилишининг мақсадга мувофиқ-мувофиқ эмаслиги, кечки мактаб муаммолари, ўзбек тилининг ўқитилиши, ўқувчи ёшлар ўртасида гиёҳвандликнинг тарқалиши, дарсликлар ҳажмини қайта кўриб чиқиш ва бошқа кўпгина ўткир саволларни бердилар. Уларнинг баъзиларига муфассал жавоб берилди, бошқалари четлаб ўтилди.

Министрлик раҳбарлари халқ таълимини қайта қуришнинг асосий йўналишлари, бу соҳада ягона сиёсат ўтказиш йўлидаги тўсиқларга тўхталган бўлсаларда, уларнинг ушбу масалаларга бамайлихотир муносабати ташвишлантирмаслиги мумкин эмас. Зеро халқ таълимидаги ишларнинг аҳволи бонг уришни, жамоатчилик фикрини тўпланиб қолган муаммоларга қаратишни талаб этади. Халқ эътиборисиз халқ таълимида кескин бурилиш ясаш қийин.

М. ЭРКИНОВ.

Партия турмуши:

ҳисобот ва сайловлар

Эскича фикрлаш кучи

В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси 13-цехи бошқарув аппарати партия группаси ташкилотчиси С. Тўлагановнинг ҳисобот доклади танқидий руҳда эди.

— Ҳисобот давридаги ўз ишимни қониқарсиз деб биламан, — деди Собит Обидович. — Бу нуқсонларни бартараф этиш, партия группаси фаолиятини қайта қуриш юзасидан конкрет программани таклиф этаман.

Йиғилишнинг бундай тус олиши шу партия группаси ҳисобида турувчи цех партия ташкилотининг секретари В. Ф. Калмиковга афтидан маъқул тушмади. Шунинг учун у сўз олиб, партия группаси муайян иш олиб борганлигини, бундай баҳо эса объектив бўлмаслигини тушунтира кетди. «Партия группаси ишидаги камчиликларни тан олган ҳолда, — деди пировардида у, — ҳисобот даврида унинг фаолиятини «уч»га баҳолаш мумкин, деган фикрдаман». Бу партия группаси коммунистларнинг кўпчилигига жуда маъқул тушди. Шу тариқа йиғилиш группа ишини «қониқарли» деб баҳолансин, деган таклифга овоз берди.

Ҳали ҳам эскича фикрлаш кучини ҳисобга олмаслик мумкин эмас. Ҳозирги кенг ошкоралик даврида ҳам кўпгина қуйи партия ташкилотлари ўзларининг фаолиятсизликларини очиқ тан олишдан чўчийдилар. Аслини олганда эса «қониқарсиз» баҳоси, биринчи навбатда, коммунистлар ўз фаолиятларидан қониқмаётганликларини ва бунга принципиал муносабатда бўлаётганликларини англатади.

16 августга қадар Тошкент шаҳридаги 966 та партия группасида ҳисобот-сайлов йиғилиши бўлиб ўтди, яъни мавжуд партия группаларининг ҳар учтасидан бири ўз фаолияти ҳақида ҳисоб берди. Ана шу йиғилишларнинг 14 тасидагина партия группаси фаолияти қониқарсиз деб баҳоланди.

Цех партия ташкилотларидаги ҳисобот-сайлов йиғилишларида ҳам аҳвол деярлик шундай. 16 августгача уларнинг 198 та ёки ҳар бештасидан биттасида ҳисобот-сайлов йиғилишлари бўлиб ўтди. Бештагина цех партия ташкилотининг ҳисобот давридаги фаолияти қониқарсиз баҳоланди.

Экономика ва социал соҳалардаги ишларнинг аҳволи эса амалда иш шундай эмаслигидан яққол далолат бериб турибди. Бу ерда гап ҳар бир қуйи партия ташкилотида ҳисобот давридаги фаолиятни қониқарсиз баҳолаш тўғрисида кетаётгани йўқ. Бироқ ишга одилона ва холисона баҳо берилмас экан, ҳар бир коллектив конкрет шароитларидан келиб чиққан ҳолда группа ва цех партия ташкилотлари фаолиятини қайта қуришнинг аниқ программасини ишлаб чиқиши мушкул.

Бўлиб ўтган ҳисобот-сайловлар коммунистларнинг активлиги бирмунча ўсганлигини кўрсатмоқда. Жумладан, цех партия ташкилотларида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида 774, партия группаларида эса 4060 коммунист сўзга чиқди. Амалда ҳисобот докладини муҳокама этишда йиғилишда иштирок этган КПСС аъзоларининг ҳар иккинчиси қатнашди. Ҳозирнинг ўзида 4700 тага яқин танқидий фикр ва мулоҳаза билдирилди.

Бу йиғилишларда кўпдан кўп масалалар кўтарилмоқда. Экономика ва социал соҳаларидаги, миллатлараро муносабатлардаги муаммолар, жамиятда рўй бераётган жараёнлар шулар жумласидандир. Бунда коммунистларнинг кўпчилиги партия, совет, хўжалик органлари раҳбарларининг бу ҳақдаги фикрларини билиш истагини билдирмоқдалар. Афсуски, ҳали ҳам қатор раҳбар ходимлар коммунистлар билан кичик доирада ишлаб чиқариш ва турмуш масалаларини биргаликда муҳокама қилиш, кишиларнинг фикр-мулоҳазаларини, кайфиятларини, умуман коллективдаги маънавий-психологик муҳитни билиш имкониятидан фойдаланмаяптилар.

Масалан, Тошкент қоғоз фабрикаси дафтар цехида жуда ўткир муаммолар тўпланиб қолган. Сифатли хом ашё етишмаслиги оқибатида бу цехда мўлжалдагидан 5 миллион сўмлик дафтарлар кам ишлаб чиқилди. Шунинг учун ҳам ўқув йили арафасида дафтарлар етишмаслиги жуда кескин сезилмоқда. Цех коммунистлари ўз йиғилишларида бу масалалар хусусида жиддий гаплашиб олмоқчи эдилар. Жумладан улар янги цех қурилиши нима учун жуда сусткашлик билан олиб борилаётганлиги, ёрдамчи хизматлар яқинда ижара пудрати усулида ишлашга ўтган бу цех коллективи эҳтиёжларига эътибор бермаётганликларини билишни хоҳлардилар. Афсуски, фабрика директори ҳам, цех бошлиғи ҳам коммунистларнинг ҳисобот-сайлов йиғилишида иштирок этишни ўзларига эп кўрмадилар.

Айни пайтда ҳисобот-сайлов йиғилишларида партиясизларнинг иштирок этаётганлиги диққатга сазовордир. Уларнинг партия ташкилоти иши тўғрисидаги фикр ва мулоҳазаларини ҳисобга олиш ишни яхшилашга кўмаклашиши шубҳасиздир.

Кўпгина партиясизлар коммунистларни ташаббуссизликлари, фаолиятсизликлари, хўжасизликлари, партия ташкилотларини эса ишни бўшаштириб юборганликлари учун кескин танқид қилмоқдалар. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси 13-цехи бошлиғининг ўринбосари В. В. Кудниковнинг нутқи ҳам ана шундай танқидий руҳда бўлди. Бу партиясизнинг танқидий фикр ва мулоҳазалари партия группаси ишини қайта қуриш программасини ишлаб чиқиш пайтида тўлиқ ҳисобга олинди.

Ҳозирга қадар партия группалари ва цех партия ташкилотлари ҳисобот-сайлов йиғилишларида умуман 1100 нафарга яқин партиясиз сўзга чиқди.

Бўлажак ҳисобот ва сайловлар, — деб таъкидланади КПСС Марказий Комитетининг шу масала хусусида яқинда қабул қилган қарорида, — партия фаолиятини ислоҳ қилиш жараёнида, унинг ташкилотлари ҳамда комитетларининг иш шакллари ҳамда усулларини янгилашда муҳим роль ўйнаши лозим. Бунинг учун ҳисобот ва сайлов йиғилишларида кенг ошкоралик, ўртоқларча мунозара вазиятини қарор топтириш, қайта қуриш вазифаларини рўёбга чиқариш борасидаги ишларни партиявий принципиаллик билан таҳлил этибгина қолмасдан, шунингдек эскича фикрлашдан ҳам қатъиян халос бўлиш даркор.

Э. МАДИЕРОВ.

Табассум қилиб турган бу қиз «Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг 1-филиалида тикувчи-мотористка сифатида ном қозонган. Гулнора Абдуқодирова жамоат ишларида ҳам фаолдир. Бу ердаги комсомол ишларини усиз тасаввур қилиш қийин. У ёш қизларга касб сирларини бажонидил ўргатмоқда.

Т. Каримов сурати.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми: кўп йиллик ҳалол меҳнати, бригада ишини моҳирона уюштирганлиги, ишлаб чиқаришда юксак кўрсаткичларга эришганлиги ва жамоат турмушида фаол қатнашганлиги учун «Средазтрансстрой» трестига қарашли 623-қурилиш-монтаж поезди дурадгорларининг бригадири ўртоқ Абдулла Шарипович **Воҳидов**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қурувчи»** фахрий унвони берди;

* * *

Тошкент метрополитени қурилишида ишлаб чиқариш топшириқларини бажаришда эришган муваффақиятлари, илғор технологияни жорий этганлиги, юқори сифатли қурилиш-монтаж ишлари учун «Ташметрострой» трестининг бош инженери ўртоқ Владимир Николаевич **Жданов**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қурувчи»** фахрий унвони берди;

* * *

Кўп йиллик самарали ижодий фаолияти, Ўзбекистон театр санъатини тарғиб қилишга шахсий ҳисса қўшганлиги учун Ўзбекистон Театр арбоблари уюшмаси театр-экспериментал комбинатининг фотомухбири ўртоқ Комил Гарипович **Ромеев**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, қурилиш-монтаж ташкилотлари рентабеллиги даражасини оширишга ёрдам бераётган инженерлик назорат ишини моҳирона ташкил этганлиги ва фаол ижтимоий фаолияти учун СССР Саноат қурилиш банкига қарашли Ўзбекистон республика банки правлениеси раисининг ўринбосари, қурилиш комплексини кредитлаш ва маблағ билан таъминлаш бошқармаси бошлиғи ўртоқ Альберт Очилович **Норқулов**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қурувчи»** фахрий унвони берди;

* * *

Кўп йил самарали ишлаганлиги, хорижий гражданлардан малакали кадрлар тайёрлашга қўшган шахсий ҳиссаси, уларни мамлакатимизга ҳамда совет турмуш тарзига ҳурмат ҳиссида тарбиялаганлиги учун Тошкент қишлоқ хўжалик институти чет эллик талабалар билан ишлаш факультетининг декани ўртоқ Раиса Юсуповна **Зверева**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган халқ таълими ходими»** фахрий унвони берди;

* * *

Талабаларни жисмоний тарбия ва спортга жалб этиш борасида қилган кўп йиллик самарали ишлари, юксак малакали спортчиларни тарбиялашда, институтда спорт комплексини барпо этишда фаол қатнашганлиги учун Тошкент қишлоқ хўжалик институти жисмоний тарбия кафедрасининг мудираси ўртоқ Тамара Михайловна **Ерофеева**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади;

* * *

Кўп йил самарали ишлаганлиги, Тошкент атрофи геологик-иқтисодий районининг минерал-хом ашё базасини мустаҳкамлашга қўшган шахсий ҳиссаси ҳамда ижтимоий ҳаётда фаол иштирок этганлиги учун «Ташкентгеология» бирлашмаси Шарқий Қурама геология-қидирув экспедицияси Чотқол-Қурама тахмин қилиш — тафтиш этиш партиясининг бошлиғи ўртоқ Павел Михайлович **Голошчуков**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган саноат ходими»** фахрий унвони берди;

* * *

Кўп йил ҳалол меҳнат қилганлиги, юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришганлиги ва ижтимоий ҳаётда фаол қатнашганлиги учун «Ташкентгеология» бирлашмаси Шарқий Қурама геология-қидирув экспедицияси Қурама геология-қидирув партиясининг проходкачиси Тоғай **Ортиқов** ва Қочбулоқ геология-қидирув партиясининг бурғулаш мастери Валерий Сабриевич **Муротов** ўртоқларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида

Хўжалик ҳисобидаги видеомарказ

Сўнгги вақтларда шаҳар аҳолисининг видеосалонлар ишини ташкил этишдаги жиддий камчиликлар ҳақидаги аризалар билан турли идораларга мурожаат қилиш ҳоллари кўпайди. Намойиш этилаётган фильмларнинг бадиий, эстетик ва маънавий савияси пастлиги, гражданлардан ортиқча пул олинаётганлиги, кўрик ҳақи ўзбошимчалик билан белгиланаётганлиги кўплаб эътирозларга сабаб бўлмоқда.

Шаҳарнинг қатор видеосалонлари ва видеонуқталарида ўтказилган текшириш уларнинг аксарияти фаолияти ваколатсиз, ишчанлик фазилатлари, ваколати ва сиёсий етуклиги ўрганилмай туриб, таъсис этувчи ташкилотлар томонидан тасдиқланган, тегишли малакаси ва иш тажрибаси бўлмаган шахслар изми бериб қўйилганлигини кўрсатди. Текширилган видеосалонларнинг раҳбарларидан бирортаси ҳам маданий-оқартув муассасаларидаги иш тажрибасига эга эмас, аксариятининг тайинли доимий иш жойи йўқ.

Видеосалонларнинг репертуари назорат қилинмаётганлиги йўл қўйиб бўлмайдиган ҳолдир, уларда видеофильмлар ғоявий-бадиий савияси ҳақидаги малакали, профессионал хулосасиз, раҳбарнинг изми бўйича намойиш этилади. Репертуарнинг ҳеч ким ва ҳеч қаерда тасдиқланмаслиги одат бўлиб қолган. Шаҳарнинг аксарият видеосалонларида кўпинча СССРда белгиланган тартибда нусхаси кўпайтирилмаган чет эл видеофильмлари намойиш этилади, бу мавжуд тартиб-қоидаларга хилофдир.

Кўп ҳолларда видеосалонлар ва видеозаллар антисанитария ҳолатида бўлади, ёнғин хавфсизлиги қоидаларига жавоб бермайди, афиша ва эълонлар ўта паст ғоявий-бадиий савияда тайёрланган, безатилиши талабга жавоб бермайди. Бу ҳам томошабинларнинг, энг аввало ёшларнинг одоб-ахлоқига зарар етказади.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ана шуларнинг ҳаммасини эътиборга олиб, Тошкент шаҳридаги видеосалонлар ва видеозаллар фаолиятини тартибга солиш ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг маданият Бош бошқармаси ҳузурида «Ўзбекистон ССР видеомарказн» ишлаб чиқариш-техника бирлашмасининг бўлими ҳуқуқига эга бўлган хўжалик ҳисобидаги «Видео — Тошкент» шаҳар видеомарказини ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилди. Видеомарказ ҳақидаги низом ва унинг ходимлари штати тасдиқланди. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг маданият Бош бошқармасига шу йилнинг 15 сентябрига қадар хўжалик ҳисобидаги шаҳар видеомарказининг ишини мавжуд қонунларга ва директив органларнинг қарорларига тўла мувофиқ равишда ташкил этиш топширилди.

Шаҳарда жойлашган видеосалонлар ва видеозаллар ишини системалаштириш, тартибга солиш ва уларнинг фаолияти устидан тегишли назорат ўрнатиш учун шу йилнинг 20 сентябрига қадар амалдаги тартибга мувофиқ улар қайта рўйхатдан ўтказилади, сўнгра уларнинг вазифалари қайси идора тасарруфида эканлигидан қатъий назар шаҳар видеомарказига ўтказилади. Белгиланган муддатга қадар қайта рўйхатдан ўтмаган видеосалонлар ва видеозалларнинг фаолияти қонунга хилоф деб ҳисобланади ва уларнинг фаолиятига чек қўйилади.

ЙИГИРМАНЧИ ЧАҚИРИҚ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ НАВБАТДАН ТАШҚАРИ ЎН БИРИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети йигирманчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг навбатдан ташқари ўн биринчи сессияси 1989 йил 15 сентябрь соат 11.00 да Тошкент область партия комитетининг катта мажлислар залида (Ўзбекистон кўчаси, 9-уй) чақирилишини маълум қилади.

Сессия кун тартибига қуйидаги масала киритилади:

— Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг 1989 йилдаги иши тўғрисида ҳисобот.

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советига сайловлар бўйича Сергели районидаги 325-сайлов округи, Фрунзе районидаги 351-сайлов округи округ сайлов комиссияларининг АХБОРОТИ

1989 йил 20 август куни Сергели районидаги 325-сайлов округи ва Фрунзе районидаги 351-сайлов округи бўйича ўрни бўшаган депутатлар ўрнига Тошкент шаҳар Советига сайловлар бўлиб ўтди.

Сайловлар «Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловлар тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунининг 54-моддасига тўла мувофиқ равишда ўтди.

Сергели районидаги 325-сайлов округи бўйича:

Овоз беришда 1620 киши ёки мазкур округ сайловчиларининг 59,4 фоизи иштирок этди.

Депутатликка номзод учун 1567 сайловчи ёки сайловчиларнинг 96,7 фоизи овоз берди.

Сергели районидаги 325-сайлов округидан Тошкентдаги «Ташагропром» шаҳар ишлаб чиқариш давлат-кооператив агросаноат бирлашмасининг раиси Сергей Тошқулович Тошқулов халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг депутати этиб сайланди;

Фрунзе районидаги 351-сайлов округи бўйича:

Овоз беришда 1286 киши ёки мазкур округ сайловчиларининг 56,1 фоизи иштирок этди.

Депутатликка номзод учун 1230 сайловчи ёки сайловчиларнинг 95,6 фоизи овоз берди.

Фрунзе районидаги 351-сайлов округидан Ўзбекистон ССР маҳаллий саноат министрининг ўринбосари Григорий Парфирьевич Стешенко халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг депутати этиб сайланди.

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советига сайловлар ўтказувчи округ сайлов комиссиялари.

1989 йил 26 август соат 18 да

«Хумор» чойхонасида «Оқшом» кечаси

⊙ Оила ва иш ташвишлари билан бўлиб, анчадан бери Ленин комсомоли номидаги марказий маданият ва истироҳат боғига ташриф буюрмай қўйганингизга асло афсусланманг. Бу галги дам олиш кунингизда, яъни 26 август куни оила аъзоларингиз билан шу боққа келсангиз кўпгина қизиқарли тадбирларнинг гувоҳи бўласиз. Эрталабданоқ болаларнинг оммавий ўйинлари авжига чиқади, республика қўғирчоқ театрининг спектакллари намойиши бошланади, махсус совринни олиш учун шахмат мусобақаси дейсизми, Ғафур Ғулом номидаги шаҳар маданият уйи бадиий ҳаваскорларининг ижодий ҳисоботими, «Тўёна» вокал-чолғу ансамблининг концертими, хуллас, «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари редакцияси, истироҳат боғи маъмурияти ва бир қатор мутасадди идораларнинг ташаббуси ва ҳамкорлигида тузилган дам олиш программаси бу ерга ташриф буюрувчиларда қизиқиш уйғотиши табиий.

Соат 18 да маданият ва истироҳат боғининг «Хумор» чойхонаси кун бўйи бу ерда ўтказиб келинган тадбирларнинг ўзига хос бош марказига айланади. Сиз бу ерда «Тошкент оқшоми» газетаси редакцияси ходимлари-ю газетанинг жамоатчи, жонкуяр муаллифлари билан, ёзувчи ва шоирлар, ишчилар, олим ва санъаткорлар билан учрашасиз. Қизиқарли савол-жавоблар, баҳс ва мунозараларда бевосита қатнашишингиз, «Оқшом» газеталарига 1990 йил учун обунани расмийлаштиришингиз ҳам мумкин.

Истироҳат боғининг бошқа жойларида эса ана шу пайтда турли спорт мусобақалари, бошқа кўнгилочар ўйинлар давом этади, эртаклар шаҳарчасига саёҳат уюштирилади, қайиқда сайр қилиш ишқибозларини мовий кўл ўзига чорлайди. Энг яхши пазандалар хизматингизда бўлишади. «Оқшом» фотокўргазмаси мухлисларни ўзига жалб этади, гул ва қуш ишқибозларининг қувончи чексиз бўлади, шеърхонлик, шўх кулгулар авжига чиқади, куйлар қўшиққа, рақслар рақсларга уланиб кетади.

Шанба куни завқли ва қувноқ ўтсин десангиз 26 август куни Ленин комсомоли номидаги марказий маданият ва истироҳат боғига албатта ташриф буюринг. Бир ҳафталик чарчоқни унутасиз, мириқиб дам оласиз, яхши кайфият билан уйга қайтасиз.

Шундай қилиб, азиз дўстлар, биз Сизларни истироҳат боғида, «Хумор» чойхонасида сабрсизлик билан кутамиз!

«Матбуот» ишлаб чиқариш бирлашмасида ўз ишига сидқидилдан меҳр қўйган ишчилар кўпчиликни ташкил этади. Шулардан бири шаҳар Советининг депутати М. Файзиевдир. У ҳамкасби, ёшларнинг устози В. Паршин билан ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини кўздан кечиришмоқда.

Суратда: бригадир М. Файзиев ва В. Паршин.

Ишчиларнинг баҳслари маҳсулот сифатини янада яхшилашга қаратилмоқда. Саноатбинокорлик материаллари тажриба-механика заводининг электр пайвандчиси В. Лисавой ва йиғувчилар бригадири Б. Слоновлар келгусидаги режалар ҳақида фикрлашмоқдалар.

Р. Шарипов суратлари.

Советлар ҳаёти

Тиниб-тинчимас

«ТАШГОРТРИКОТАЖБИТ» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Чилонзор район территориясида жойлашган 6-цехидамиз. Навбатдаги иш кунининг тугашига бир соат вақт қолган. Бирлашма директори Ваҳоб ака Каримов бизни қўли-қўлига тегмай чаққон ишлаётган чеварлар орасидан олиб ўтиб, депутат ишлаётган цехга бошлаб кирди.

— Мана илғор ишчимиз ва депутатимиз Заҳрохон, — деди В. Каримов, кулча юзли, хиёл кулиб турган истараси иссиқ қизни кўрсатиб. — У меҳнат коллективи кенгашининг раиси ҳамдир.

Биз Заҳрохонни суҳбатга таклиф қилдик.

— Ҳозир... Иложи бўлса озгина сабр қилиб турасизлар. Иккита кўйлакчам қолди. Шунинг чокини босиб олай, — деди у қизаринқираб.

У билан дам олиш хонасида суҳбатлашдик.

— Тикувчиликка иштиёқ мактабда ўқиб юрган кунларимдаёқ бошланган эди, — дейди у. — Синфдош дугоналарим билан мактабга ҳар куни шу цех олдидан ўтар эдик. Ўшанда чевар қизларнинг ҳазил-мутойибаларини кўриб мен ҳам албатта чевар бўлишни ўз олдимга мақсад қилиб қўйдим. Шу орзум 1980 йили мен 10-синфни битиргач, цех остонасига бошлаб келди. Аммо, устозим Мақсуда опа Аҳмедова меҳрибонлик билан камчиликларимни тушунтириб чеварлик сирларини ўргатдилар. 1982 йили мени цех комсорги ёрдамчиси этиб сайлашди. Цехимизда саксондан ортиқ комсомол ёшлар ишлашади.

Асосан буюртма асосида ишлаймиз. Болалар кийимлари, кўйлак, комплект костюм, жемпер ва бошқа трикотаж буюмлари тикиб чиқарамиз. Бугунги кунда ишлаб чиқараётган маҳсулотларимизнинг сифати яхши бўлганлиги учун талаб катта.

— Депутатлик фаолиятингиз ҳақида гапириб берсангиз. Сайловчиларингизнинг сизга бўлган ишончини қандай оқлаяпсиз?

— Район Совети депутатлигига 1987 йили 35-сайлов округидан сайландим. Икки йил бадалида сайловчилар менга бир неча наказ беришди. Бажардим. Ҳозир ҳам маҳалла аҳли, касбдош дугоналарим баъзи ишларда ёрдам сўраб мурожаат қилиб туришади. Қўлимдан келганча баҳоли қудрат уларга ёрдам беришга ҳаракат қиламан. Лекин наказларнинг ҳаммасиям ижобат бўлавермайди. Бу борада анча қийинчиликларга кўпчилик депутатлар дуч келишаяпти. Корхоналар хўжалик ҳисобига ўтгандан бери ҳаммаси тийинтийингача санашади. Маблағ йўқлиги сабабли каттароқ наказларнинг бажарилиши осон бўлмаяпти.

Заҳрохон ҳақ гапни гапирди. Наказларни бажариш кўпинча бошқа ташкилотларга ҳам боғлиқ. Лекин биз депутат истиқомат қилаётган «Қурилиш» маҳалласида бўлганимизда, бу тиниб-тинчимас қизнинг сайловчиларидан илиқ сўзларни эшитдик.

— Барака топсин, Заҳрохон қизим, — деди иккинчи группа меҳнат ногирони Рихсивой ака Ғуломов. — Бир неча кун сарсон бўлиб, санаторийга йўлланма олиш учун навбатга қўйишларини сўраб район социал таъминот бўлимига қатнадим. Фақат депутат қизимиз аралашгандан кейингина бу масала ҳал бўлди. Бундан ташқари маҳалла ободончилиги йўлида у жуда кўп ишларни амалга оширмоқда. Автодормехбаза машиналари илгари маҳалламизга онда-сонда келар эди. Маҳалла аҳли Заҳрохонга мурожаат қилгач, бу иш тезда ҳал бўлди. Энди ахлат машиналари кунора келиб турибди.

— Бизнинг «Сигнальная» кўчамизда тез-тез чироқ ўчиб турарди, — деди суҳбатимизга қўшилган Назира Ҳакимова. — Дугонам Заҳрохон бу ишни ҳам қойил қилди.

Ҳа. З. Қориеванинг сайловчилари ўз депутатларидан хурсанд эканликлари уларнинг юз-кўзидан, сўзларидан билиниб турибди. Ўз сирдош дугонасининг шаънига Заҳро ишлаётган цех ишчиларидан Мавлуда Салимова, Машкура Хўжаева, Гулчеҳра Набиевалар ҳам илиқ сўзлар айтишди. Цех мастери Раиса Димитревна Осипян эса, ўз шогирди ҳақида алоҳида ғурур билан гапирди.

— Заҳро коллективимизнинг фахри. У кунлик нормаларни бир ярим, икки баравар ошириб бажаради. Иш сифати эса аъло даражада.

Заҳрохон — ўз бахтини меҳнатдан топган қиз. Ишчи оиласининг тўртинчи фарзанди бўлмиш бу қиз давлат, жамоат ва уй ишларига ҳам ҳамиша вақт топа олади.

Депутат—халқнинг мухтор вакили. Халқ эса ўзи сайлаган вакиласидан миннатдор. Бу, албатта депутатга билдирилган ишончнинг оқланганидан далолат.

Р. АКБАРАЛИЕВ.

Меҳнатдан обрў топганлар

«Ўзимизнинг ҳайдовчи»

«Дўст — бошингга кулфат тушганда синалади», дейди доно халқимиз. Ҳақиқатан ҳам шундай бўлди. Тошкент зилзиласи Иляминжонга тинчлик бермади. Андижоннинг ишчан экскаваторчиси биринчилар сафида 30 нафар қурувчи билан ёрдамга келди. Бунёдкорлар ёзнинг жазирамасида ҳам, қаҳратон қишда ҳам пойтахт ҳуснига чирой қўшиш орзуси билан яшар эдилар.

Йигит кишига қирқ ҳунар оз. Иляминжонда троллейбус ҳайдовчилик касбига меҳр уйғонди. У ишдан ажралмаган ҳолда бу нозик касб сирларини Р. Бектошев ва П. Гусев каби моҳир ҳайдовчилардан ўрганди.

Ҳозирда И. Салимовнинг ўзи етук устозлар даражасида. Маҳорат борасида ўзидан қолишмайдиган шогирдлари жуда кўп. Троллейбус ҳайдовчилик курсининг ўқувчилари кўпинча шу билимдон йигит Иляминжон машинасида амалий машғулот ўташни жуда-жуда исташади. Чунки бу ҳайдовчи ёшларга кўпроқ мустақиллик берар экан. Дастлабки кундан бошлаб уларга троллейбус бошқаришни ишониб топширади. Албатта бу вақтда у шогирдининг ёнида бўлади. Жуда кам, тиғиз ҳолларда нима қилиш кераклиги ҳақида маслаҳатлар бериб туради. Шогирд мустақил ишлашга ўтгандан кейин устозини тутган йўли ниҳоятда тўғри эканлигини фаҳмлаб олади.

Севган касбига садоқати, фидокорлиги туфайли эл ҳурматини қозониб келаётган И. Салимовни «Миллионер ҳайдовчи» деб фахр билан тилга олишади. Чапдаст мураббий ҳозиргача беш миллион аҳоли манзилини яқин қилиш билан бирга бир миллион километр йўлни троллейбусда бехатар босиб ўтди. У бундай юксак бахт шарафига троллейбус техникасига ихлос қўйиб эришди. Йўловчиларга хушфеъллиги ва меҳрибонлиги уни янги истиқболлар сари бошлади. Социалистик мусобақа мажбуриятларини адо этиш ҳар бир коллектив аъзосининг масъулиятли бурчи эканлигини яхши тушунди. Шу мақсадда у корхонанинг йил охиригача маршрутларда ҳаракат мунтазамлигини **94** фоизга кўтариш, оммавий техникани жорий этиш планини бажариш ҳисобига кўриладиган зарарни камайтиришга, ҳар бир йўловчи таннархини 0,2 фоизга, пландан ташқари 800 минг йўловчига хизмат кўрсатишга, 20,5 минг киловатт соат электр энергиясини тежашга, 70 та ҳайдовчи тайёрлашга ҳисса қўшиш — Иляминжон аканинг жамият олдидаги ҳам инсоний, ҳам муқаддас бурчига айланди.

Уддабуро ҳайдовчи ишга биринчи келган йиллари шаҳримизда бор-йўғи 50 та троллейбус беш маршрут бўйлаб қатнарди. Бу транспорт тури йиллар ўтган сари кўпайиб бораверди, янги-янги маршрутлар очилаверди. Ҳозирда 23 та маршрутда 300 дан зиёд троллейбус ҳар ойда бир ярим миллион километр йўлни босишга муваффақ бўляпти.

И. Салимов ҳар куни тонгни йўлда қарши олади. Ўзига биркитилган «ЗИУ-9» маркали 1312-номерли машинаси билан Темир йўл вокзали—Калинин майдони орасида 15—16 марта қатнаб, 280—300 километр йўлни троллейбусда босиб ўтмоқда. Маршрут машъаллари Г. Карпова, Ю. Содиқов, М. Нурматов, Е. Хромушиналар билан биргаликда ўн иккинчи беш йиллик йўловчилар ташиш планини тўрт йилда бажариш аҳди билан яшамоқда.

— Иляминжонни 22 йилдан бери танийман. У йўловчиларга ўзининг намунали ахлоқ ва одоби билан ибрат бўлди, — дейди депо партия бюроси секретари Б. Абдумўминов биз билан суҳбатда. — У йўловчиларнинг ҳар бир минути қадри учун жон куйдиради, машинасини техник жиҳатдан созлаб юради. Унинг айби билан троллейбус йўлдан депога қайтиб келганини эслай олмайман.

Троллейбус бошқариш ҳам бир санъат. Шу касбга меҳр қўйган, уни ардоқлаган И. Салимов йўловчилар ташиш таннархини камайтиришга муносиб ҳисса қўшиб келяпти. Қандай қилиб? Машинани ўнқир-чўнқир ва троллейбус симлари кесишган жойларда эҳтиёткорлик билан бошқариш, йўловчилар оқими кўпайганда уччала эшикларини баравар очишни ҳайдовчи унутмаслиги зарур ёки машина жадал суръатда бошқарилса биринчи навбатда ҳаракат мунтазамлиги бузилмайди, электр энергияси тежалади, йўловчилар кўзлаган манзилларига ўз вақтида етиб оладилар.

— Ассалому алайкум, ҳурматли йўловчилар! Яхши кайфият ҳамроҳингиз бўлсин, машинамиз «Ганга» магазини — Навоий кўчаси — Инқилоб хиёбони — Тарас Шевченко кўчаси ва Темирйўл вокзали бўйлаб ҳаракат қилади. Салонда тартиб сақланг, талонларингизни ўз вақтида компостерлаб олинг.

Троллейбус жойидан аста силжиди, кимдир «Ўзимизнинг ҳайдовчи» дея кабина томон ялт этиб қаради.

Ф. АБДУРАҲИМОВ,
кўп нусхали «Мотор» газетасининг муҳаррири.

Биринчилардан бўлиб

230-мактабнинг спорт зали Ҳамза районида биринчилардан бўлиб янги ўқув йилига шай қилиб қўйилди. Ўқувчилар бу жойда жисмоний тарбия ва спорт турлари билан шуғулланишлари учун девор, пол, эшик, деразалар сифатли бўялди, шунингдек барча жиҳозлар бир сидра кўздан кечирилиб, созланди. Залнинг капитал ремонти учун 30 минг сўм маблағ сарфланганини айтиб ўтиш зарур.

Бундан ташқари, мактабга 10 донадан гимнастика тўшаги, баскетбол, футбол тўплари, шахмат-шашкалар, жами 2 минг сўмлик спорт анжомлари келтирилди.

Қ. ТЎЛАБОЕВ.

Ечимга муҳтож муаммолар

Маҳсулотларимиз сифати нега паст?

БИЗ Тошкент шаҳри саноат корхоналарида иш тақозоси билан тез-тез бўлиб турамиз. Республика стандартлар ва ўлчов маркази назорат ходимларининг республика корхоналарида олиб борган текширишларри билан ҳам яхши танишмиз. Кузатишларимиздан маълум бўлишича, республика маҳаллий саноат корхоналарида 1989 йилнинг ўтган даври ичида маҳсулотларнинг сифатини стандарт ва метрология талаблари асосида текширилганда 63 корхонадан 47 тасида норматив-техник ҳужжатлар талабга мутлақо жавоб бермаган. 221 хил маҳсулотдан 136 хили эса ностандарт деб топилган.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналаридан 35 тасидан 30 тасида норматив-техник ҳужжатлар талабга жавоб бермаган ва 121 хил маҳсулотдан 85 тасида стандартдан четга чиқилган.

Айниқса, республика енгил саноат корхоналаридан 70 тасидан 42 тасининг маҳсулотлари талабга жавоб бермайди. 243 хил маҳсулотдан 128 тасида стандарт талаблари бузилган. Республикамиз саноат корхоналарида аҳволнинг бундай тус олишига, маҳсулотлар сифати пасайиб кетишига сабаб нима деб ўйланиб қолдик.

Ҳаммамизга маълумки, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1986 йил қарорида маҳсулот сифатини тубдан кўтариш чоралари ҳақида айтилган эди. Хўш, бу қандай амалга ошириляпти. Тўғри, қайта қуриш даврида республикамиздаги шу жумладан Тошкентдаги бир қатор корхоналар ўзларининг ички имкониятларини ҳисобга олиб, маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Аммо орадан шунча вақт ўтишига қарамай, маҳсулот сифатини тубдан яхшилаш борасида айтарлик қувончли мисоллар кам топилади.

Чет эл ускуналари билан жиҳозланган, яхши малакали ишчилар билан таъминланган айрим участкалар ҳисобга олинмаганда ҳали ҳам етарли ишлар қилинмаяпти. Талаб бошқа, иш бошқа. Текширувдан ўтказилган корхоналарнинг 50 фоиздан ортиғида маҳсулот сифати яроқсиз деб топилмоқда. Масалан, пойабзал ишлаб чиқариш корхоналари ишини оласизми, газмолни оласизми, тикув ишлаб чиқариш корхоналарими ҳаммасида бир талай камчиликлар бор.

Жумладан ҳамиша номи тилга олиб келинаётган Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикув ишлаб чиқариш бирлашмаси тиккан эркаклар шимида 5-6 та камчилик бўлган.

Бунинг сабаблари ўрганилганда меҳнат тартибининг пастлиги, технологик жараённинг назорат қилинмаслиги, ишчи кучи етарли эмаслиги, шунингдек юқори малакали ишчи кучи йўқлиги, хом ашё ёки материалнинг паст сифатлилиги, технологик ускуналарнинг эскилиги, инженер-техник ходимларининг ишга совуққонлиги, бирор марта бўлса ҳам яхши бажарилган иш учун ишчининг рағбатлантирилмаганида деб топилди. Ишчи кадрларни системали равишда тайёрламаслик эса бунга қўшимча сабаб бўлди.

«Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг 6 хил маҳсулоти текширилганда эса уларнинг ҳаммасида камчилик борлиги аниқланди.

Болалар комбинезони, костюми ва рейтузаларининг чоклари қийшиқлиги, безакли тасмаларнинг дид билан танланмаганлиги, бири — иккинчисидан фарқ қиладиган енг, чок қолдиқлари каби палапартишликлар ҳеч кимни ташвишга солмаслиги кишини ҳайратга солади. Бола — гул деймиз. Гулдек кийинтириш кимга ёқмайди. Шу маҳсулотларни тиккан чеварларнинг ҳам фарзандлари бор-ку!

Маҳсулот сифатини яхшилаш устида бугун ё эрта айтилаётгани йўқ. Бу масала ҳозирги куннинг энг долзарб масалаларидан биридир. Назоратчилар аввало корхонадаги норматив-техник ҳужжатлар билан қизиқишади. Кўпгина корхоналарда шу ҳужжатлар ҳам аллақачон ўз муддатини ўтаб бўлган, эскирган. Лозим бўлган ўринларда уларни янгилаш, ўзгартириш киритиш керак. Ҳар бир корхонада «Сифат» группалари шунчаки юзаки ташкил қилинган бўлиб, мутлақо ишлашмайди. Техник назоратчиларда синчковлик етишмайди. Натижада брак маҳсулот чиқиб кетишига олиб келади. Бундай ҳолларда корхонага иқтисодий жарима солинади. Масалан, Тошкентдаги ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмасининг сифатсиз газмоллари учун 148 минг сўмдан зиёд жарима солинган. Корхонанинг фойда фондидан 14 ярим минг сўмдан ортиқ пул чегириб ташланган. Уч турдаги газмолни реализация қилиш таъқиқланган.

«Надежда», «Батист» ва «Астра» деб номланган газламалардаги асосий камчиликлар гуллари ола-қора босилган, жилвасиз пардоз берилмаган. Бундай корхоналар раҳбарларининг виждони қийналмасмикан? Мана, ўтган ярим йилдан ортиқ вақт ичида текширилган корхоналардан 45 ҳолатда маҳсулот реализация (республика бўйича) қилиш тақиқланган, 35 ҳолатда, яъни ҳаммаси бўлиб 715,3 минг сўмлик жарима солинган.

Айбдорлар ўз айбларига яраша жазо олганлар.

Маҳсулотларимизни сифатли қилиб ишлаб чиқаришда қандай тўсиқлар бор? Янгиланиш, покланиш даврида ишлаб чиқаришда янгилик киритиш, кўзинг қувнайдиган, қўлингга олганингда чинакамига яйрайдиган маҳсулотлар кўпайиш ўрнига кундан-кунга камайиб борса, бунга нима дейиш мумкин, ахир?

Республикамиз бўйича шу йилда 39 номдаги маҳсулот тури олий даражали қилиб ишлаб чиқарилмоқда. Ҳозирги кунда саноат корхоналари 245 номдаги маҳсулотни давлат сифат белгиси билан ишлаб чиқармоқда. Лекин бу жуда кам. Халқимизда «Касални яширсанг, иситмаси ошкор қилади» дейишади. Бош касал техник қуролимизнинг носозлигида, малакали ишчиларнинг камлигида. Иш қуролимиз соз бўлмагунча маҳсулот сифатининг яхшиланишига гаров йўқ.

Қатор-қатор корхоналар 20—30 йилдан ортиқ ишлатилиб келинаётган асбоб-ускуналар билан маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар. Ишчи кучи, яхши шароит, сифатли хом ашё бўлмагач, сифат ўнгланмаслиги ҳаммамизга аён. Текширишлар, жарима солишлар давом этаверса, тегишли юқори ташкилотлар бу камчиликларнинг олдини олиш ҳақида ўйлашмаса, наф чиқиши қийин. Аввало ишчининг ўрнини, унинг қуролини созлаб қўйиш вақти етди! Бунинг учун барча имкониятларни ишга солмоқ керак. Мақсадимиз халқ талабини қондироладиган маҳсулотларни кўплаб тайёрлашга ўз ҳиссамизни қўшишдан иборатдир.

В. АБДУСАТТОРОВ,
Ўзбекистон ССР Давлат стандартлар ва ўлчов маркази енгил саноат секторининг бошлиғи.

Г. ВОҲИДОВА,
бўлим ходими.

Болалар завқи

● **ИСТЕЪДОДЛИ бастакор Аваз Мансуров музиканинг турли жанрларида самарали ижод қилиб келаётган санъаткорлардан биридир. Унинг болаларга атаб ёзган асарлари кўпчиликка манзур бўлмоқда.**

Бастакор опера жанрига ҳам қўл уриб, ўз маҳоратини ишга солди. Бу янги музика асари «Ким ҳаммадан кучли» деб номланди. Опера воқеалари ўзбек халқ эртаклари мазмуни асосида ривожланади. Фольклор материалларга хос ёрқин оҳанглар ёш томошабин кўз ўнгида инсон қудрати нималарга қодир эканлигини жонли гавдалантиришга ёрдам беради.

Индонезия чангалзорида япон аскари топилди

ТОКИО. ТАСС мухбири Вячеслав Бантин хабар қилади: у гоҳ пайдо бўлади, гоҳ чангалзорга кириб ғойиб бўлади. У билан бўладиган камдан-кам учрашувлар ҳам Индонезиядаги кичик оролда яшовчи одамларни ларзага солади. Устидаги ҳарбий кийими чириб кетган, соқоли узундан-узун, қўлига эса самурайларнинг жанговар қиличини ушлаган баланд бўйли қарияни кўрганда қўрқмай бўладими?

Моротай оролида уни биринчи марта ўн йил муқаддам кўришган. Маҳаллий кишилар унинг япон эканлигига, қиличи ва кийимининг қолдиқларига қараганда — иккинчи жаҳон уруши вақтида Осиёни босиб олиш учун юборилган милитаристик Япония император армиясининг собиқ ҳарбий хизматчиси эканлигига шубҳа қилмайдилар, деб ёзади «Дейли иомиури» газетаси. Унинг япон тилидаги бақиришлари чангалзорда тентираб юрган бегона киши миллатидан далолат беради, оролда яшовчи кишилар ўтган уруш давридан буён япон тили қандайлигини биладилар. Ўтган йили эса маҳаллий овчи чангалзор орасидаги шолипояга дуч келди, «қилич ушлаган баджаҳл киши» шу ерда шоли етиштирса керак.

Ниҳоят, маҳаллий маъмурлар фаол ҳаракат қилишга киришдилар. Уруш вақтида адашиб қолган жангчи тез-тез учрайдиган жойда Япония байроғини кўтариб магнитофон орқали япон тилида «Чангалзордан чиқ, уруш аллақачон тугаган! Японияга қайтиб кет!» деб бақиришди. Аммо нотаниш киши бу даъватларга қулоқ солмади ва овлоқ жойларда тез-тез одамларга дуч келиб, бутун округни даҳшатга сола бошлади.

Бир вақтлар Моротай оролида хизмат қилган император армиясининг собиқ уч офицери бу воқеадан хабар топиб, август ойида ўз ватандошларини қидиришга жўнадилар, бироқ қидирув ҳозирча натижа бермади. «Биз бу одамга ёрдам беришни ўз бурчимиз деб биламиз,— деди ана шу собиқ офицерлардан бири.—Балки у уруш тугаганини ҳали ҳам билмас...» шу ерда қўшимча қилиб айтиш мумкинки, балки у уруш тугаганини билар. Лекин «ёлғиз ўзи урушни давом эттираётгандир». Чунки у «жанговар пост»ни ташлаб кетиш ҳақида бошлиғидан буйруқ олмаган, император армиясида аскарларни жуда яхши «тарбиялар» эдилар.

Гап шундаки, бундай воқеалар олдин ҳам кўп марта бўлган. Масалан, император армиясининг собиқ лейтенанти Онода Филиппин чангалзорларида 35 йилдан кўпроқ вақт яшириниб юрган. Уни 1982 йилдагина чангалзордан олиб чиқиш мумкин бўлди. Шунда ҳам Аноданинг собиқ командири газетада босилган фотосуратга қараб ўз қўлида хизмат қилган аскарни таниб қолди ва Филиппинга бориб «жанговар пост»ни ташлаб кетишга ҳамда шу дақиқадан бошлаб ўзини армиядан бўшатилган деб ҳисоблашга шахсан ўзи буйруқ берди.

Озодлик тўғрисида фильмлар

ПАРИЖ. ТАСС мухбири Никита Ермаков хабар қилади: пойтахт видеотекаси Парижни гитлерчилар босқинчилигидан озод қилишда бўлган жангларда қатнашган 31 кишининг туркум суҳбатларини тайёрлади. Бундан роппа-роса 45 йил илгари, 1944 йилнинг 15 августида Парижда қўзғолон бошланган эди. Полициянинг гестапо талаби билан қуролсизланишдан бош тортганлиги бунинг ишораси бўлди. Полициячилар хизматни ташлаб кетишга, формаларини ечишга, лекин қуролни топширмасликка қарор қилдилар. Улар кейинчалик пойтахт префектураси биносини эгалладилар, ўшанда қаршилик кўрсатиш ҳаракатининг яширин иш олиб бораётган аъзолари чақириғига кўра, шаҳар кўчаларида жанглар бошланиб кетди. Жанглар немисларнинг Париж гарнизони қўмондони енгилганлик ҳақидаги ҳужжатга имзо чекканидан сўнг 25 август куни ниҳоясига етди.

Ленталарнинг қаҳрамонлари ўша кунларни эслайдилар, ҳикоя қиладилар, ўша олис август кунларида рўй берган воқеалар тўғрисида фикр юритадилар. Улар орасида пойтахт қаршилик кўрсатиш кучларига бошчилик қилган полковник Анри Роль-Танги, Париж учун жанглар вақтида генерал бўлган Франциянинг собиқ бош министри Жак Шабан-Дельмас, пойтахтга биринчи бўлиб кирган 2-танк дивизиясининг собиқ капитани Жорж Дронн, генерал Шарль Де Голлнинг яқин қариндоши Ален Де Буасье ва бошқа кўплаб кишилар бор.

Воқеани ўз кўзлари билан кўрган кишиларнинг хотиралари катта қимматга эга. Ҳозир Францияда босқинчиларга қарши озодлик курашида қатнашган кишилар тобора камаймоқда. Бутун Францияда қаршилик кўрсатиш ҳаракати жангчиларига бериладиган медаллар билан мукофотланган кишилар атиги 2920 нафарни ташкил этади.

Нина билан даволаш

Оқ бетондан бунёд этилган, ойналари ярақлаб турган ушбу бино Сеулнинг марказий районларидан бирида жойлашган. Айланиб турувчи эшикдан ичкарига киришингиз билан гуллар, ўтлар ва доривор моддаларнинг ҳидлари димоғингизга урилади. Пойтахтдаги Кюнг Хи университети ҳузуридаги Шарқ медицинаси госпитали — Корея ярим оролининг жанубидаги беморларни даволашнинг қадимги усуллари билан бир қаторда компьютер-лазер техникаси қўлланиладиган ягона ихтисослашган медицина муассасаси жойлашган.

— Ҳар куни ҳузуримизга мингга яқин беморлар ташриф буюради, —деб ҳикоя қилади госпиталь бош врачи ва директори профессор Рю Ки Вон. —Бундан ташқари госпиталда 300 бемор ётиб даволаниши мумкин. Улар Европа ёки бизнинг иборамиз билан айтганда Ғарб медицинаси даволашга ожиз бўлган кўпгина сурункали хасталиклардан нажот излаб келишади. Уларнинг аксарияти шу ерда шифо топади. Сабаби Шарқ медицинаси касалликнинг келиб чиқиш сабабларига қарши курашади, хасталикдан бетамом фориғ этади.

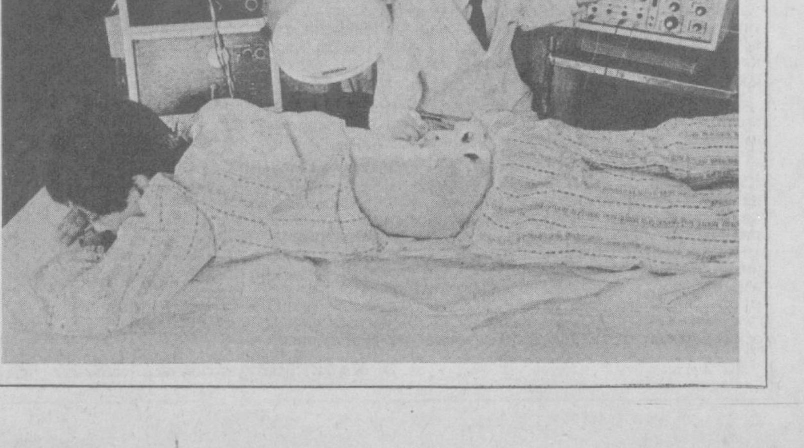

СУРАТДА: Шарқ медицинасининг асосий даволаш усулларидан бири бўлмиш —нина билан даволаш лабораториясида.

ТАСС фотохроникаси.

Ёдномалар

«Умид ўлмас инсонда...»

Дийдор кўришиб юрган севикли кишингдан жудо бўлгач, йиллар ўтган сайин дилдан уни қўмсайверар экансан. Устоз Мақсуд Шайхзода Тошкентнинг қаерда кезган бўлсалар, ўша ерда бенхтиёр ёқимтой сиймолари кўз ўнгимга келади-да, доно шеърий сатрларини эслайман:

Шаҳарлар боқийдир, умр — ўткинчи,
Дарёлар собитдир, сувлар—кўчкинчи.

Шундай экан. Шаҳарлар яшаб тураверар экану, бу дунёга келган инсон насибасини ошаб, ёшини яшаб меҳмондек кетаверар экан. Ё фалак, Мақсуд Шайхзода ҳам шу ҳаёт қонуни билан яшадилар, ижодда олтин саҳифалар яратдилар, сўнг дорилфанодан бир умр қайтмайдиган меҳмон каби кетдилар. Аммо, «дунёда бирон яхшилик» қолдиришни инсоний бурч ҳисоблаган Мақсуд Шайхзодадан олтин ижод, Тошкент заминида кўплаб ўчмас хотиралар қолди. Мен ўзим шоҳиди бўлган ва дилимдан чуқур жой олган бир-икки воқеаларни ҳикоя қилмоқчиман.

● СУРАТЛАР БИРИНЧИ МАРТА ЧОП ЭТИЛМОҚДА.

Файласуф шоир Мақсуд Шайхзода мухлислари даврасида дилкаш суҳбатлашар, шеър ўқиганда қалбларини сеҳрлаб қўяр, алломанинг чеҳрасидан олам-олам маъно зиёси таралар эди. Кекса фотомухбир Неъмат АЪЗАМОВ ана шундай лавҳаларни моҳирлик билан суратга туширган.

ЭНГ БАЛАНД ҚАВАТ

ТОШКЕНТ Анҳорининг ўнг томонида, Ўқчи маҳалласи билан Бешёғоч даҳаси ўртасида зиёлилар яшайдиган икки улкан бино бор. Бу уйлар тўрт қаватли бўлса ҳам, шифтлари баландлигидан ҳозирги тўққиз қаватли биноларга тенг келиб қолади. Домла Шайхзода ана шу бинонинг энг чеккасидаги, энг баланд уйда яшар эдилар. Шайх аканинг юраклари хаста бўлгани учун зиналардан кўтарилишда нафаслари қисиб, қаттиқ қийналар эдилар. Шу боис ҳар бир қават майдончасига тахтадан ўриндиқ ишлатиб қўйган эдилар. Ҳар қаватнинг оғир зиналарини айланиб чиққач, ўриндиқда дам олиб, нафас ростлаб яна юқори кўтарилардилар. Ўша йиллари ажойиб лирик шоир Хайридин Салоҳ билан Мақсуд аканинг ана шу гўшасига тез-тез бориб турардик.

Бир куни Шайх ака газета редакциясига телефон қилиб, кечки шаҳар сайлига таклиф этдилар. Хайриддин ака билан айтилган пайтда Шайх аканинг уйларига етиб бордик. Енги калта оқ кўйлак кийган, кўзойнаги салобатли кулча юзига ярашган Шайх ака кийиниб, сайрга тайёр турган эканлар, биз билан оддий: «Саломлар бўлсин, ўзларидан сўрасак?» мазмунида қисқа сўрашдилар-да:

— Тошкент оқшоми — дилнинг ороми! — дедилар ёқимли табассум қилиб. — Бугун бир сайр қилиш нияти туғилди... Демак, ҳаммамиз тайёрмиз, кетдик...

Баланд қаватдан пастга тушгунча Шайх ака ҳарсиллаб, анча азият чекдилар Пастга тушгач, Хайриддин ака куюниб гапирдилар:

— Домлажон, наҳотки Тошкентдек шаҳри азимда сиздек аллома шоирга пастроқ қаватдан уй топилмаса... Шаҳар ижроқўмига ёки Ёзувчилар уюшмасига ариза берсангиз бўлмайдими?

— Аризабозлик қилганмиз, аммо уни тушуниб ижро қиладиганлар йўқ... Энди, бизнинг ҳамиятда ҳам ялиниб-ялтоқланаверишга имкон йўқ.

Хайриддин ака яна гап қўшди:

— Сталин кўчасидаги 3-уйингизни қайтариб олсангиз бўлмайдими?

Мақсуд ака истеҳзоли кулиб қўйдилар-да, вазмин оҳангда доноларча жавоб қилдилар:

— Эҳ, Салоҳ ўғиллари, уй-жой, мол-мулк топилади. «Бу уй меники эди, бўшат» демоқ — дилни вайрон этмоқдир. Вайрон қилинган дилни кейин бўстон қилиб бўлмайди.

Анҳор ёқалаб бориб, учовлон Ленин майдонига, Ҳукумат уйига яқинлашиб қолдик. Шу пайт ҳаммалари бир хил — оқ кўйлак, қора костюм-шим кийган уч-тўрт раҳбар ходимлар қора «Волга» томон юра туриб, Шайх акани кўриб тўхтаб қолишди, улар шоир билан сўрашиш тараддудида эдилар. Буни сезган Мақсуд ака раҳбарлар истиқболига юрди. Хайриддин ака билан мен тортиниб, майдоннинг нариги чеккасига ўтиб турдик...

Мақсуд ака ҳукумат раҳбарлари даврасида анчагача гоҳ вазмин, гоҳ хушчақчақ, гоҳ кулги билан суҳбат қуриб турдилар. Раҳбарлар охирда Шайх ака билан тавозеда хайрлашиб, қора «Волга»га ўтириб кетдилар.

— Сизларни куттириб қўйдим, узр, катталар суҳбатини бўлмоқ қийин бўлди, — худди узр сўрагандек дедилар Шайх ака ёнимизга келиб.

Хайриддин ака пайтдан фойдаланиб, домлага таклиф айтгандек дедилар:

— Домлажон, қаранг, ҳукуматнинг катта раҳбарлари сизни жуда ҳурмат қилишаяпти. Шуларга уй-жойдан қийналаётганингизни бир оғиз айтсангиз, илтимосингизни ерда қолдиришмасди...

Шайх ака анча сукут сақлаб бордилар-да, қисқа бир жумла айтдилар:

— Катталар билан кўча-кўйда тўсатдан кўришганда илтижо-илтимос қилмоқ одобдан эмас... Имкон туғилиб, иш курсисида ўтирганда дардлашмоқ — бу бошқа гап!..

...Чорак аср ўтибдики, ҳамон эсимда. Ўша турғунлик йиллари машҳур шоирга катталар билан «учрашишга «имкон туғилмади», уй масаласида «дардини» ҳам айтолмади. Тошкент зилзиласидан кейин Мақсуд аканинг юрак хасталиги зўрайиб кетди, касалхонада узоқ ётди. Нима ҳам бўлди-ю, шу зиёлилар уйининг паст қаватидан бир хонадон бўшади. Шоирнинг умр йўлдоши Сокина ая шу уйга кўчиб тушдилар. Буни Мақсуд ака эшитиб, хаста бўлсалар ҳам жуда қувондилар. Лекин... Минг афсус, Мақсуд ака пастки қаватдаги «янги уйга» тириклигида бир марта ҳам қадам босолмади, уни бу уйга касалхонадан жасадини олиб келдилар, ўша куни яқин дўсту ёрлари аччиқ кўз ёши тўкдилар..

ПИЁЗИ АНСУР— ЖУДА МАНЗУР

ЗИЛЗИЛАДАН олдинги йиллар Тошкентнинг Карл Маркс кўчаси ярим кечагача одамлар билан гавжум бўлар, кенг йўлкаларга одам сиғмас эди. Мақсуд Шайхзода, Хайриддин ака уччовимиз шу нурафшон файзли кўча бўйлаб «Ёш гвардия» кинотеатридан сўнг «Фарғона» ошхона-ресторани олдидан ўтдик. Чап томондаги торроқ кўча четида «Сабзавот ва мевалар» дўкончалари бор эди. Шайх ака кўк халат кийган сотувчи йигит олдига бориб, қадрдонлардек сўрашдилар:

— Ўғлон, ҳормасинлар!.. Бизга бир тамадди керак эди-да...

Сотувчи йигит Шайх акани танир экан шекилли, илтифот билан деди:

— Нима берай, домла... Нима керак эди?

— «Пиёзи ансур» борми?

— Сизга топилади, домла, ўзимга иккита олиб қўйгандим, шуни бераман...

— Бизга битта банкаси етади, иккинчисини уйга олиб боринг.

Магазинчи берган ярим килоли шиша банкани домла чироқ нурига тутди:

— «Пиёзи ансур» — тамаддига манзур!— деб қўйдилар жилмайиб.

Хайриддин ака ҳам, мен ҳам банкадаги нима эканига ҳайрон эдик.

— «Пиёзи ансур» нима, домлажон? — деб сўрардилар Хайриддин ака.

Шайх ака банка устидаги ёрлиқни кўрсатиб, тушунтирдилар:

— Пиёзи ансур, — бу тоғ пиёзи. Самарқанд тоғларида етишади.

Онда-сонда магазинларда «Пиёзи-ансур» тамаддисини кўриб қолсам, назаримда Мақсуд Шайхзода билан Хайриддин ака гавжум Карл Маркс кўчасида кезиб юришгандек бўлаверади, икки ажойиб шоир кўз ўнгимдан тирикдек ўтишаверади.

«...ТАРИХ ЯНА ТАКРОРЛАНСА-Я»

1964 ЙИЛНИНГ 18 октябрь куни Хайриддин ака билан эрталаб учрашиб, «9 январь» кўчасидаги ўша баланд бинога, Мақсуд ака яшайдиган уйга бордик. Шайх акани кечқурунги тўйга таклиф этмоқчи эдик.

Уй қўнғироғини босишимиз билан, Сокина ая эшикни очдилар:

— Келинглар, келинглар, хушвақт келибсизлар, — дедилар ним табассум билан.

— Домла уйдамилар? — сўради Хайриддин ака.

— Уйда... Балконда нохуш ўтирибди. Киринглар.

«Нохуш» сўзини эшитиб, ноқулай ҳолда уйга кирдик-да, балконга чиқдик. Мақсуд ака «йўл-йўл» уй кийимида креслога суянганча осмонга тикилиб хомуш ўтирган эканлар. Радиодан сўнгги ахборот берилаётган эди. Шайх ака биз билан ширингина лутф айтиб сўрашди:

— Тонгги меҳмонлар — азиз меҳмонлар, қадамлар қутлуғ бўлсин! — дедилар.

Лекин Шайх аканинг чеҳраларига ғамгин бир кайфият соя солиб турарди.

— Нега хомушсиз, домлажон? — сўради Хайриддин ака.

Мақсуд ака нимагадир ичдан «уҳ» тортдилар-да, нидо оҳангида гапирдилар:

— Никита Хрушчев бетоб бўлиб, пенсияга чиқибди... Унинг даврида биз каби ноҳақ қамалганлар озод бўлувди... Янги раҳбарлар сиёсати қандай бўларкан?.. Сталин сиёсатига қайтилса, тарих яна такрорланса, яна «қамақама»лар бошланиб кетса, халқнинг ҳоли нима кечади?.. Бошимизга яна қора булутлар келмасмикин деб, юрагим халак...

Зукко шоир Хайриддин Салоҳ тилла тишларини ярқиллатиб, жуда чиройли жилмайдида, тасалли гап айтди:

— Йўқ, домлажон, қора булутлар ўтиб кетди, халқ билан партия сталинчилар хатосини тушуниб етди, тарих ҳеч қачон такрорланмайди.

— Шундай бўлиши керак, — дедилар Шайх ака шогирди гапидан далда олиб, — бир шеъримда «Умид ўлмас инсонда» деган ибора ишлатгандим. Ҳозир у ёдимга тушди. Яхши умид билан яшаш керак.

Умид — қанот экан.

...Йиллар ўтди, хавфли сўқмоқлар ортда қолди. Қайта қуриш, ошкоралик ва эркинлик шамоли эсаётган шу дилбар кунларни афсус Мақсуд ака ҳам, Хайриддин Салоҳ ҳам кўришмади. Ҳар икки марҳум шоирнинг шеърлари булбуллар навосидек тараннум этилиб туриши дилларга таскин беради, холос.

Тўлқин РАСУЛЕВ.

Бу энди сир эмас

РАДИОАКТИВ МОДДАЛАР ҚАБРИСТОНИ

Бу ерга ҳали мухбирларнинг оёғи етган эмас. Қандайдир маълумотлар ҳали ҳам «маҳфийлигича» қолмоқда. Масалан, одатдан ташқари корхона—радиоактив чиқиндилар кўмиладиган республика пункти қаерда эканлигини аниқ айтмаймиз. У уй-жойлардан узоқда, тап-тақир ерда, қуриб қовжираган ўтлар билан қопланган тепаликларда жойлашган ва бу ерга махсус ётқизилган асфальт йўлдан келиш мумкинлигини айта оламиз.

Ишлар қандай ташкил этилганлигини, унинг технологиясини тасвирлаб ўтирмаймиз. Биз радиоактив чиқиндилар яширинган бункер ёнига дозиметрчи билан биргаликда туриб, ўлчов асбобини ишга туширдик ва у нурланиш даражасини кўрсатди: соатига 50 микрорентген экан — нормадан қарийб 60 баравар кам.

Ўз-ўзидан равшанки, бу ер қандай қўриқланаётганини ҳам ёзиб ўтирмаймиз. Фақат бир нарсани: бу ерга ёмон мақсад билан келишни хоҳлаган кишига ҳавас қилиш мумкин эмаслигини айтамиз холос.

Бу корхона нимага керак? Саволга жавоб бериш учун ядро физикаси бугунги кунда ҳал этишга ёрдам бераётган вазифаларнинг бир қисминигина эслаб ўтамиз. Чунки, ядро физикасининг хўжалиги Чернобилдан сўнг бутун дунёда ташвиш уйғотаётган АЭСлардангина иборат эмас.

Мактаб дарсларини ҳали бутунлай унутиб юбормаган кишилар ҳар қандай кимёвий элементнинг турли хил кўринишлари — радиоактив нур чиқарадиган изотоплари бўлишини билади. Бу изотопларни Ўзбекистон Фанлар академияси ядро физикаси институти мана ўттиз йилдан бери эгалик қилиб келаётган ядро реакторига ўхшаш реакторлар ёрдамида олишади.

Изотоплар тараққиётнинг сеҳрли воситаси бўлиб чиқди. Уларнинг кўзга кўринмас, аъзойи баданга сингиб кетувчи нурлари миллионлаб беморларнинг ҳаётини қутқариб қолмоқда ва уларга сиҳат-саломатлик бағишламоқда. Минглаб ишчиларни оғир ва хавфли қўл меҳнатидан халос этмоқда. Бундан 10—20 йил олдин инсоният хаёлига ҳам келтирмаган ишларни бажаришга имкон бермоқда. Заҳарли суюқликлар ҳамда газларнинг даражаси ва сарфланишини бутунлай ёпиб ташланган қувурлар ва идишларда ўлчайдилар. Бу нурлар ҳар қандай энг қаттиқ ва мустаҳкам металларни нурлантиради, пайвандлаш сифатини назорат этади, кўзга кўринмас нособликларни топади — худди шу нарса газ, нефть, сувни минглаб километр узоқликка муттасил юбориб туришга имкон беради. Изотоплар ёрдамида жуда аниқ ўлчовлар олиб борилади. Бундай ўлчовларсиз электрон ҳисоблаш машиналари, телевизорлар, бошқа мураккаб техникани ишлаб чиқаришни ўйлаш ҳам мумкин эмас. Ичига турли хил ичимликлар қуйилаётган шишалардан тортиб йўлларда елдек учаётган автомобилларгача — ҳамма-ҳаммасини — миллионлаб бир хил нарсаларни бир зумда аниқ ҳисоблаб беради. Юристларга эса жиноятчини топиш ва фош этишда, кимёгар ва биологга молекулаларнинг сирли оламини ўрганишга, тарихчига эса минг йиллар муқаддам рўй берган воқеаларни ғоят аниқ белгилашга ёрдам беради...

Лекин изотоплар ўзининг нурланиш кучини секин-аста йўқотмоқда. Улар нурланиши гарчи қандайдир даражада узоқ вақт сақланса-да, кучсизланиб бормоқда. Бундай дори эҳтиётсизлик қилинса, одамнинг соғлиғига путур етказиши мумкин. Шу боис уни тажрибасиз қўллардан пухта яширишга эҳтиёж туғилмоқда, токи радиоактив атомлари умуман юзаликка чиқмайдиган бўлсин.

Биз ҳикоя қилаётган корхона худди шу масалани ҳал қилади. Дарвоқе, у хўжалик ҳисобида.

Корхона ишчи ва мутахассислари республикамизнинг барча ерларидан радиоактив нурларнинг ишлатиб бўлинган манбаларини алоҳида транспортда бу ерга ташиб келтиришади ва уларни ҳимоя қилишнинг энг қаттиқ чора-тадбирларига риоя этиб, типовой лойиҳа асосида қурилган омборларга жойлаштиришади. Ўнлаб ташкилотлар — конлар ва касалхоналар, олий ўқув юртлари ва қон қуйиш пунктлари, бойитиш фабрикалари ва нон заводлари, газ магистраллари қурувчилари, электрон техника заводлари, ёнғиндан муҳофаза бўлинмалари бу ерга муайян ҳақ тўлаш эвазига ўз муддатини ўтаб бўлган чоғроқ қимматбаҳо ампулаларни топширишади. Бу ерда, мана шу тепаликлар орасида, жуда усталик билан қурилган пана ерларда радиоактив чиқиндилар абадий узлатга чекинади.

Халқ хўжалигига жуда зарур бундай корхонанинг мавжудлиги одамларда ташвиш туғдирмоқда. Вақти-вақти билан норозиликлар келиб чиқмоқда. Биз мутахассислар билан бирга нега шундай деган савол устида узоқ ўйладик ва қуйидаги хулосага келдик:

Биринчидан, хабарларнинг етарли эмаслиги таъсир қилмоқда. Кенг жамоатчилик бу ерда ишлар қандай ташкил этилганлигини, радиация нурланиш даражаси жуда синчковлик билан қандай текширилаётганлигини, хавфсизлик чоралари кўп марталаб қай даражада амалга оширилаётганлигини ҳалигача билмайди. Бинобарин, ҳар бир киши сасиб биқсиб ётган заҳар анқиб турган тутунли ахлат тўпларини неча бор кўрган. «Радиоактив чиқиндилар тўкилаётган жой мана нимага ўхшайди», деб ўйлашмоқда одамлар.

Бу ерда англашилмовчилик борга ўхшайди. Ўша қўланса ҳид тарқатаётган уюм Чирчиқ капролактам комплекси ўз чиқиндиларини юбораётган жой эканлиги ҳақиқатдир. Миш-мишларга қараганда, у ерда яқинда Ўзбекистон ССР прокурори Д. Усатов бўлганмиш, қайтиб келганидан сўнг икки кун касал бўлиб қолибди... Касал бўлиши турган гап. Шу кунларда биз ҳам шу ташкилот прокурори Ф. Зокиров билан у ерга бордик. Ўн минутга ҳам чидай олмадик, бошимиз гир айланиб, кўнглимиз айний бошлади... «Хўш, энди ҳаракат қиларсиз?» деб сўрайман юристдан. «Воқеани шарҳлаб ўтирмайман, энди қонун тили билан гаплашилади», — жавоб берди у.

Ўзбекистонлик табиат мухлислари қатъийроқ ҳаракат қилсалар, эҳтимол қонунчилар бироз шошилишган бўлурмиди. Афсуски, бизнинг кўкатпарварларимизда кўпинча билим ва қаноат етишмайди. Қонун енг шимариб ишга тушса, хатоликлар бўлмасди. Капролактам — жуда муҳим хом ашё, у халқни кийинтиришга ёрдам бермоқда. Унингсиз газламалар ҳам, автомобиль шиналари ҳам, гиламлар ва синтетик тўқималар ҳам йўқ. Аммо атроф-муҳитга, табиатимизга шу даражада зарар етказиш эвазига бўлиши керак эмас-да. Ё тозалаш ишлари билан жуда қаттиқ шуғулланиш керак, ёки машинани тўхтатиб қўйиш керак. Масала шу тариқа кўндаланг қўйилгандагина «Электрохимпром» қимирлаб қолган бўлурмиди...

Бу ерда, ядровий моддалар кўмиб ташланадиган жойда эса, аҳвол ўзгача. Биз бир неча киши билан суҳбатлашдик.

Радиоактив моддалар кўмиладиган пункт бошлиғи Фаттоҳ Саидумаров: «Йигирма йил ичида бирор марта фавқулодда ҳодиса бўлганини ёки радиация нормаси ошганини билмайман».

Махсус машина ҳайдовчиси Бахтиёр Раҳматов: «Ўн йилдан бери ишлайман. Ўзбекистоннинг барча еридан радиоактив чиқиндилар ташийман. 35 га кирдим, уйланганман, учта болам бор. Хотиним ва ота-оналарим менинг ишимдан мамнунлар. Соғлиғимни ўзингиз кўриб турибсиз»...—деди-ю, кучли елкаларини силкитди.

Дозиметрчи Геннадий Харлампиев: «Корхона очилган биринчи кундан, 20 йилдан бери ишлаяпман. Оилам, иккита болам бор, соғлиғим жойида. Бу ерга укамни олиб келдим, танишинг».

Дозиметрчи Петр Харлампиев: «Мен бу ерда 1984 йилдан бери ишлаяпман, ишимдан мамнунман, бошқа ишга алмаштирмайман».

Директор ўринбосари Ҳусан Мақсудхонов «Бу лавозимда ўн йилдан бери ишлаяпман. Корхона қандай қўриқланаётганини ўзингиз кўрдингиз. Энди мен билан юринг, ҳимоя воситаларини кўрсатаман...».

Ишчи Александр Рижов: «15 йилдан бери шу ердаман. Ишим жойида, соғлиғимдан шикоят қилмайман».

Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш министрлиги радиация хавфсизлиги бош мутахассиси Владимир Вайнштейн: «Теварак-атрофдаги 20 жойдан мунтазам равишда тупроқ ва ўсимлик намуналари олиб турилади, гидрогеологлар ер ости сувларини тадқиқ этишади. Анализлар бирон марта ҳам радиация миқдори йўл қўйиладиган даражадан ошмаслигини кўрсатди».

Мана, бор гап шу. Энди битта масалага равшанлик киритиш қолди, холос. Қандайдир бир публицист юқори ташкилотларга ва матбуотга ядро физикаси институти реактори чиқиндиларини гўёки бу ерга, радиоактив моддалар кўмилаётган пунктга олиб келинаётганлиги ҳақида ёзган эди. У шу реакторни ҳам тўхтатиш керак, акс ҳолда «юз минглаб одамларнинг умри қисқариши мумкин» деганди.

Нима ҳам дея олардик? Ўша публицистни (у Республика давлат табиатни муҳофаза қилиш комитетида бўлим мудири бўлиб ишлайди) бу ерда ҳам, институтда ҳам ҳеч ким кўрган эмас. Афсус, мутахассислар унга ҳам, муштарийларга ҳам шу нарсани жуда тушунтиришни хоҳлардилар: реактор чиқиндилари — энг қимматбаҳо хом ашёни кўмиб юбориш ғирт аҳмоқлик бўлур эди. Ўша чиқиндиларни жуда эҳтиёткорлик билан тўплайдилар ва республикадан ташқарига, радио ёнилғиси ишлаб чиқарадиган заводларга иккиламчи қайта ишлаш учун жўнатадилар.

Энди реакторни ёпиб қўйиш хусусидаги масалага келсак, бу ҳақда рак, сариқ, бўқоқ, юрак хасталикларига йўлиққан 70 мингдан ортиқ бемордан сўраш керак. Ўтган йилнинг ўзидагина Улуғбекда олинган дори-дармонлар ёрдамида ана шу кишилар тиббий текширувдан ўтказилдилар. Улар 27 та радиодиагностика бўлинмалари йўқотилишига рози бўлишармикин? Ёки юқумли гепатит касаллигини жуда эрта аниқлаб берадиган ўттизта лабораторияни ёпиб қўйишга рози бўлишармикин? Шу ўринда украин халқидан сўрасак ўринли бўлур эди: чунки Украина ССР ва ҳатто бошқа республикалар худди шу Улуғбек посёлкасидан дори-дармон олишади. Яна юзлаб ўзбек физиклари фикрини ҳам билиш зарур. Улар 30 йилдирки, гуллаб-яшнаётган Улуғбек посёлкасида реактор ёнида нафас олиб, меҳнат қилиб келмоқдалар.

Агар ҳамма рози бўлса, нима ҳам қила олардик, реакторни беркитайлик, ҳеч қандай муаммо йўқ.

Ю. КРУЖИЛИН,
ЎзТАГ мухбири.

«Муаллим мавқеи»

«Тошкент оқшоми» мақоласига Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлигидан жавоб келди

Шу йил 15 апрель сонида босилган «Муаллим мавқеи» номли мақолада маорифга, хусусан, ўқитувчига тааллуқли ҳаётий масалалар илгари сурилган эди. Шу мавзуда турли мактабларда ишловчи 12 мутахассиснинг мақола автори фикрига ҳамоҳанг билдирган фикрлари ҳам диққатга сазовордир. Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлигидан келган жавоб хатида шундай дейилади:

«Муаллим мавқеини таъминлаш халқ таълими министрлигидан тортиб, мактаб маъмуриятигача бўлган барча бўғинлар фаолиятига тааллуқлидир. Табиийки, муаллимнинг иш ва ижодий фаолиятида унинг моддий аҳволи муҳим роль ўйнайди, бундан ташқари унинг фаолиятида замон руҳи, давр талаби, кундалик турмуш талабларига тайёр туриши ҳамда ўз ўқувчиларини бу соҳада тайёрлай олиш қобилиятлари ва малакалари ниҳоятда муҳимдир. Демак, муаллимнинг юксак савияси, пухта билими, кенг дунёқараши масалалари ҳар доим кун тартибида турмоғи ва ечимлари қидирилмоғи лозим.

Бу ўринда ишнинг бошланиши педагогик кадрлар тайёрлаш масаласи билан боғлиқдир. Педагогик кадрлар тайёрлашнинг ҳозир янги босқичи бошланган. Янги ўқув планларига ўтиш кенг йўлга қўйилган. Ўқув программалари ўзгартирилмоқда. Олий таълим ўқув-методика Бош бошқармаси томонидан ўтказилаётган амалий ишлар мактаб ва институтларнинг кундалик ижодий ҳаётини янада кенгроқ қамраб олмоқда. Ўқитувчи кадрлар тайёрлашнинг дастлабки босқичи мактаблар коллективлари диққат марказида турибди. Мактабларда педагогика синфларини ташкил қилиш кенг йўлга қўйилмоқда. Педагогика институтига кирувчиларни касбга йўналтириш ва танлаш масалалари мактаб партасидалигидаёқ амалга оширилмоқда. Бу ишлар ўз натижаларини бермоқда. Мактаб ва педагогика институтларининг моддий базаларини бойитиш ва кенгайтириш биринчи навбатдаги масала сифатида кун тартибига қўйилган. Замонавий компьютерлар билан биринчи навбатда мактабларни таъминлаш программаси ишлаб чиқилди.

1989 — 1995 йиллар учун мўлжалланган комплекс мақсадли «Ўқитувчи» программаси ўқитувчи кадрларни планлаштириш ва тайёрлаш, мактаб ўқувчилари ва ёшларни ўқитувчилик касбига йўналтириш ва танлаш, бўлажак ўқитувчиларнинг профессионал-педагогик тайёргарлиги, ўқитувчилар ва халқ таълими ташкилотчилари малакасини ошириш каби муҳим масалаларни назарда тутади.

Мақолада қайд этилган айрим муаммоларни ечиш нуқтаи назарида министрлик томонидан «Умумий ўрта таълим мактабларининг концепцияси» ишлаб чиқилди ва шу кунларда умумхалқ муҳокамасига қўйилади. Мақола муаллифининг дарсликлар, ўқув методик қўлланмалар комплекти, шу вақтга қадар кам нусхада нашр этиб келинганлиги ва мактаб ўқитувчиларимиз программа асосида зарур бўлган ўқув қўлланмалари билан таъминланмаганлиги ҳақидаги фикрлари асослидир.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги Бутуниттифоқ халқ таълими ходимларининг ва Ўзбекистон ўқитувчиларининг съезди тавсиялари асосида амалий тадбирлар ишлаб чиқди. Жумладан, бошланғич мактабларнинг 6 ёшли ўқувчилари /I — IУ синфлар/ учун ўқув планида кўрсатилган барча фанлардан керакли нусхада дарсликлар «Ўқитувчи» нашриёти орқали чоп этилди.

Бошланғич синф ўқитувчилари учун 20 дан ортиқ методик адабиётлар ва дидактик материаллар нашр қилиниб, жойларга юборилди.

Республикамиздаги илғор ўқитувчилар томонидан тайёрланган кўргазмали қуроллар, ишлаб чиқариш корхоналарида кўпайтирилиб, мактабларга юборилмоқда.

Ўқитувчи ва тарбиячиларнинг дарслик ва қўшимча адабиётларга бўлган эҳтиёжини ҳисобга олиб, 1989 — 90 ўқув йили учун 89 номда 19 миллион нусхада дарсликлар, 300 га яқин номда методик адабиётлар тайёрланди.

Ҳозирги давр талаблари асосида министрлик томонидан XIII беш йиллик учун комплекс «Дарслик» программа лойиҳаси тайёрланди. Лойиҳада боғчадан то олий ўқув юртлари учун ўзбек тилида дарсликлар, методик адабиётлар, ўқувчи кутубхонаси учун зарур бўлган адабиётлар яратиш мўлжалланган.

Программани амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги ва республика нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитети билан ҳамкорликда энг яхши дарсликлар учун конкурс эълон қилинди.

Оригинал дарслик ва методик адабиётлар яратиш мақсадида авторлар /ўқитувчи, методист, олим/ группалари тузилди.

Бу белгиланган тадбирлар босқичма-босқич амалга оширила бориб, республикамиз ўқитувчи ва ўқувчиларининг дарсликлар, параллел дарсликлар, комплект қўлланмаларга бўлган эҳтиёжини қондирамиз, деган умиддамиз.

Н. НОРХОНОВ,
Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги умумий таълим ўқув методика бошқармасининг бошлиғи».

Рақс жозибаси.

Р. Шарипов сурати.

Қоматдор мирзатераклар. Р. Шарипов сурати.

Бебилиска даромад—бошга маломат

КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнатсиз даромадларга қарши курашни кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарори жойларда қандай бажарилмоқда? Биз шу савол билан Собир Раҳимов район Совети ижроия комитетининг ички ишлар бошқармаси қошидаги муассасадан ташқари соқчилик бўлимининг бошлиғи, милиция подполковниги Тўлқин Соатович Исмоиловга мурожаат қилдик.

Ташмачилар

— Бизнинг муассасадан ташқари соқчилик бўлими ходимлари КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнатсиз даромадларга қарши курашни кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини ҳаётга тадбиқ эта бориб, жамоатчилик вакиллари билан ҳамкорликда ташмачиларга, майда ўғирликларга қарши курашни авж олдириб ишлашмоқда. Ўтган йил давомида 317 ташмачи ушланиб, улардан 2379 сўмлик давлат ва жамоат мулки тортиб олинди. 196 кишига халқ суди томонидан 7790 сўмлик жарима солинди. 121 ташмачининг иши эса халқ суди ва ички ишлар органлари томонидан ўртоқлик судида кўриб чиқиш учун жойларга жўнатилди. Савол туғилиши мумкин: хўш, район корхоналари юқоридаги рақамга қандай «ҳисса» қўшишяпти? Масалан, керамзит заводида йил бошидан бери 12 ташмачи ушланди, улар томонидан ўғирланган моллар нархи эса 46 сўм 49 тийинни ташкил қилади.

Корхонанинг 2-цехи фармаловчиси 1954 йилда туғилган В. Лукичев Юнусобод массивида истиқомат қилади. У ишдан кейин ҳар бири 1 метру 60 сантиметр келадиган 43 дона рейкани (нархи 17 сўм 20 тийин) олиб чиқиб кетаётганда ушланди. Халқ суди қарори билан унга 150 сўм жарима солинди. «Миконд» заводида эса 14 марта ташмачилик ҳоллари қайд этилди. 96 сўму 30 тийинлик буюм давлатга қайтарилди. Масалан, завод ишчиси Т. Дамашкин 6 дона рюмкани олиб чиқаётганда ушланди. Корхонанинг тўрт ишчиси ташмачилиги учун 40 сўмлик жарима билан жазоланди.

Тажриба-механика экскаватор ремонти заводида 13 киши майда ўғирлик билан қўлга тушди. Улардан 161 сўмлик буюм тортиб олинди. Шу корхонанинг ҳайдовчиси З. Саитов «Библиотечная» кўчасида истиқомат қилади. У февраль ойида иккита фанер бўлагини (12 сўм 80 тийинлик) ўғирлаб кетаётганда ушланган. Халқ суди уни 100 сўмлик жарима билан жазолади.

Тошкент ёғочни қайта ишлаш бирлашмаси ишчиларидан 18 киши ёғоч буюмларини олиб чиқиб кетаётганликларида ушландилар. 64 сўм 95 тийинлик буюм корхонага қайтарилди. Дурадгор А. Йўлдошев касбидан фойдаланиб тахта ва 3 килограммлик елимни олиб чиқиб кетаётганида тўхтатилди. Ўғирланган молларнинг нархи 26 сўм 03 тийинни ташкил қилади. Суд унга 100 сўм жарима солди.

«Компрессор» заводи территориясидан ташқарига ҳар хил темир буюмларни олиб чиқиб кетаётган 18 ташмачи ушланиб, улардан 75 сўм 89 тийинлик буюмлар тортиб олинди ва давлат корхонасига қайтарилди.

1-цех ишчиси В. Лим 10 килограмм мосламани олиб чиқиб кетмоқчи бўлган. Унга халқ суди томонидан 40 сўм жарима солинди.

Тошкент чинни заводи маҳсулотлари нафақат республикамиздагина эмас, балки чет элларда ҳам маълум ва машҳур. Шундай обрўли корхонада майда ўғирликнинг содир бўлиши ачинарли ҳол, албатта. Корхонада слесарь бўлиб ишлаётган Р. Меҳмонов 13 сўм 50 тийинлик 2 та қувурни олиб чиқиб кетаётганида қўлга олиниб, иши судга оширилди. Халқ суди унга 100 сўм жарима солди.

Шу ўринда халқ истеъмол моллари, озиқ-овқат маҳсулотларини талон-тарож қилиш фактлари ҳам содир бўляптими, деган савол туғилиши мумкин. Очиқ айтганда, бундай ҳоллар ҳам содир бўлиб турибди. Мисол тариқасида, Тошкент Давлат медицина институти клиникасини олиш мумкин. Бу ерда ташмачилар беморлар учун зарур бўлган буюмларни ўғирлаб чиқиб кетишяпти. Олинган маълумотлар бу ерда умумий нархи 70 сўмни ташкил этадиган буюмлар ўғирланганлигини исботламоқда. Ҳар бир хизматчи қўлига тушган буюмини ўз фойдасини ўйлаб ташиб кетаверса, беморларга кўрсатиладиган даволаш-профилактика ишларига путур етиши аниқ. Масалан, шифохонанинг С. Ёқубова исмли ошхона хизматчиси ишдан сўнг 14 буханка нонни олиб чиқиб кетаётганида ушланди.

— Тўлқин Соатович, айтингчи, муассасадан ташқари соқчилик бўлими ходимлари томонидан ташмачилар учун қўлланган чора-тадбирлар ижобий самара кўрсатяптими?

— Албатта. Аввало шуни айтиш керакки, давлат корхонаси, бирлашмаси ҳақидаги Қонунга кўра давлат ва жамоат мулкини талон-тарож қилувчиларга қарши курашда меҳнат коллективларининг роли тобора ортиб боряпти. Ходимларимиз ҳам уларни ёрдамига таянган ҳолда хизмат бурчларини бажаряптилар. Аммо ҳали яхши натижаларга эришдик, деб бўлмайди, албатта. Агар йилнинг фақат сўнгги ойини олиб қарасак, бир ой ичида турли корхона ва ташкилотларда 13 маротаба майда ўғирлик аниқланиб, айбдорларни иши судга оширилди. Улардан Тошкент қўғирчоқ фабрикаси ишчиси А. Собитова, ёғочни қайта ишлаш заводи филиали ишчиси В. Лукашевич, қурилиш бошқармаси дурадгори Ф. Александрис, онкология диспансери ҳамшираси М. Холмуҳамедова, 3-механизация бошқармаси электриги В. Биохин, бош кийимлар фабрикаси тикувчи-мотористкаси Д. Турсунова, 432-сон болалар боғчаси ишчиси Т. Тўрабеков, Тошкент Давлат медицина институти клиникаси ишчиси П. Салимов ва бошқалар турли буюмларни олиб чиқиб кетаётганларида ушланиб, суд томонидан тегишлича жазоландилар.

Ушбу рақамлардан кўриниб турибдики, районга қарашли ёғочни қайта ишлаш заводи, «Миконд», Тошкент Давлат медицина институти, агрегат, «Компрессор» заводлари раҳбарлари талон-тарож қилиш ҳолларини бартараф этиш йўлларини етарлича излашмаяпти, ташмачиларга қарши курашда жамоатчилик кучига етарли эътибор беришмаяпти.

Суҳбатни ҳуқуқшунос Абдужалил ҲАСАНОВ олиб борди.

Одатлар, анъаналар

ХУШҚОМАТЛИКНИНГ СИРИ

Илгари ўзбек аёллари керакли буюм-юкларини бўғча ҳолда бошларига қўйиб, узоқ масофага пиёда кетишаверарди. Ҳозирда ҳам аёллар тугунни бошда кўтариб юришганини қишлоқ жойларда учратиб турамиз. Қарангки, бунинг ҳикмати бор экан.

Этнограф олимлар африкалик аёлларнинг хушқад юришлари сирини бошда юк ташиш одати билан боғлашаяпти. Бошда юк кўтарадиган аёлларнинг гавдаси дутор торларидек тортилган, юрганда чарчоқ, нималигини билишмайди, сонлари элас-элас тервалиб, оёқлари бамисоли пружинадай букилиб кўтарилади.

ТЕНГҲУҚУҚЛИК

Аёллар билан эркакларнинг тенгҳуқуқлилиги фақат бизнинг замонамиздагина эмас, қадимда ҳам бўлганлиги маълум. Нигерия ва Бенин мамлакатларида яшовчи Эгба элатида «Геледе» жамияти бўлиб, унинг аъзолари аёллар руҳига сажда қилишади.

Эгбаликларнинг эски анъаналарига кўра, аёллар руҳига сажда қилинса, қабила фароғатда яшар эмиш.

Муҳаррир Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Реклама ва эълонлар

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ҳузуридаги
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИНИНГ
24-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги касблар бўйича

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎЗБЕК ТИЛИДА —

10 синф маълумоти билан: ошпаз, саноат моллари сотувчиси. **Ўқиш муддати — 1 йил;** мева-сабзавот маҳсулотлари сотувчиси. **Ўқиш муддати — 8 ой; 8 синф** маълумоти билан: ошпаз, қандолатчи, саноат моллари сотувчиси. **Ўқиш муддати — 3 йил.**

РУС ТИЛИДА —

10 синф маълумоти билан: «Интурист» ошпази (миллий ва чет эл таомларини тайёрлашни ўрганиш билан), официант (чет тилини ўрганиш билан). Ўқиш муддати — 2 йил; 8 синф маълумоти билан: ошпаз, қандолатчи, саноат моллари сотувчиси, озиқ-овқат моллари сотувчиси.

Ўқиш муддати — 3 йил; официант. Ўқиш муддати — 2 йил.

Ўқишга 8-10 синф маълумотли 15 ёшдан 30 ёшгача бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўрта маълумотга эга бўлган ўқувчиларга 30 сўм ҳажмида стипендия тўланади; 8 синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар, ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга қўшимча равишда ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 фоизи тўланади.

8—10 синф маълумотли, 15 ёшдан 30 ёшгача бўлган ёшлар яшаш жойида жамоат овқатланиши ва савдо ташкилотларининг (район, шаҳар, область) йўлланмасига кўра ўқишга қабул қилинадилар.

Билим юртидаги ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини тугатгач 10 синф маълумоти билан ўқишга кирганлар танлаган мутахассислиги бўйича диплом, 8 синф маълумоти билан ўқишга кирган ўқувчилар ўз ихтисослиги бўйича диплом ва ўрта маълумот ҳақида ҳужжат оладилар.

Машғулотлар яхши жиҳозланган ва ускуналанган кабинетларда олиб борилади. Билим юрти қошида бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт секциялари ишлаб турибди.

Билим юртига ўқишга киришни хоҳлаганлар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, ўрта маълумот ҳақидаги аттестат ёки 8 синф маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, таржимаи ҳол, характеристка, 6 дона фотосурат (3х4 см), медицина справкаси (086/У форма), яшаш жойидан ва ота-онасининг ишхонасидан справкалар.

Адрес: 700114, Тошкент шаҳри, Киров райони, Юнусобод массиви, 18-квартал (167-автобуснинг «274-мактаб» бекати; 8, 60-автобусларнинг «17-квартал» бекати 9, 83, 96-автобусларнинг «Гриль-бар» бекати).

Халқ талантларини излаймиз!

Польшада бўлиб ўтган IX — халқаро фольклор санъати фестивали ва Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ ашула ва рақс халқ ансамбллари конкурсининг лауреати, Тошкент шаҳар Октябрь район 3-Маданият уйи қошидаги

«Баёт»

ВОКАЛ-ХОРЕОГРАФИК ХАЛҚ АНСАМБЛИ

СТУДИЯСИ

халқ ансамблининг ижодий составини бугунги талаблар асосида янада кенгайтириш ва ижрочилик маҳоратини ошириш мақсадида

1989-1990 ўқув йиллари учун, санъатнинг қуйидаги ихтисосликлари бўйича

ЯНГИ БАДИИЙ-ҲАВАСКОР-ИШТИРОКЧИЛАР УЧУН

Конкурс эълон қилади

ЎЗБЕК МИЛЛИЙ СОЗАНДАЛАР АНСАМБЛИ БЎЛИМИГА: доира, дутор, қашқар рубоби, афғон рубоби, прима рубоб, тор, чанг, ғижжак, най, қўш най, кларнет, баян-аккордеон, кастаньета, ноғора, карнай-сурнай, қайроқ, ёғоч-оёқ ва бошқа миллий чолғу асбоблари (абитуриентлар ўзларининг шахсий музика асбобларига эга бўлишлари шарт);

ЎЗБЕК ХАЛҚ РАҚСЛАРИ БЎЛИМИГА: бу бўлимда асосан ўзбек классик ва халқ рақслари, мақом ўйинлари, замонавий ва эстрада рақслари, шунингдек СССР ва шарқ халқларининг миллий этнографик характеридаги фольклор рақслари ўргатилиб, 15 дан 35 ёшгача бўлган қиз ва йигитлар қабул қилинади;

ФОЛЬКЛОР-ЭТНОГРАФИК АНСАМБЛИГА: ушбу ансамблга кичик ва катта ёшдаги (ёшидан қатъий назар) эркак ва аёллар, қиз-жувонлар ҳамда чолу кампирлар қабул қилинади;

ҚЎШИҚ-ВОКАЛ (хор санъати бўлими) ВА МАҚОМЧИЛАР АНСАМБЛИГА: бу бўлимда яккахон хонанда-солистлар тайёрланиб, қўшиқ айтиш, овоз техникасини созлаш, майинлаштириш, силлиқ куйлаш каби зарур ҳолатлар ўргатилади;

САТИРА БЎЛИМИ: бу бўлимга ҳажвчи ёшлар, турли темадаги интермедия, фельетон, породия, ҳажвий куплет ижрочилари қабул қилинади;

БАДИИЙ СЎЗ ВА КОНФЕРАНСЬЕЛИК БЎЛИМИГА: бу бўлимга бадиий сўз усталари, шеър, монолог ижрочилари, катта ва кичик концертларни бошқарувчи конферансьелар қабул қилинади;

БАДИИЙ-РАССОМЧИЛИК: бу бўлимда асосан пейзаж, гул ва табиат бойликларини чизиш, натюрморт, саҳна безаклари, адабий тилда ёзувлар ва шу каби зарур ҳолатлар ўргатилади.

ҲАММА БЎЛИМЛАРДА ЎҚИШ МУДДАТИ — 2 ЙИЛ.

Студияни битирувчиларга махсус гувоҳнома берилади. Шунингдек, санъат ва маданият соҳасидаги олий ўқув юртларига ўқишга кирувчилар учун йўлланма ҳам берилади. Студияни яхши туталлаганлар эса талант ва истеъдодларига қараб республикамиздаги мавжуд бўлган профессионал музикали драма ва комедия театрларига, давлат халқ ашула ва рақс ансамблларига, ҳамда Ўзбекистон ССР радио ва телевидение давлат комитети қошидаги турли ижодий коллективларга ҳам ишга юбориладилар.

Эслатма: «БАЁТ» студиясида, Тошкент шаҳрида ва шаҳарга яқин районларда яшовчилар, олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг студент ўқувчилари, шунингдек, ишчи-ёшлар, мактаб ўқувчилари, қишлоқ ва шаҳар меҳнаткашлари ва бошқа зиёлилар ўзларининг асосий ўқиш ёки ишлаш жойларидан кейин, бўш бўлган вақтларига қараб қатнаб ўқишлари мумкин. Бошқа шаҳар ва областлардан келган талантлар эса пойтахтимиздаги бирор ўқув юртида ўқиш ёки ишлаб чиқариш корхоналаридан бирида ишлаб туриб қатнаб ўқишлари ҳам мумкин. Студия ётоқхона ва стипендия билан таъмин этмайди.

Ўқишга кирувчилар эса танланган ихтисосликлари бўйича имтиҳон сифатида конкурс комиссиясидан ўтадилар.

ҲУЖЖАТЛАР ШУ ЙИЛ 10 СЕНТЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Консультация ва кириш имтиҳонлари потокларга бўлинган ҳолда қабул давомида ўтказилади.

МАШҒУЛОТЛАР 12 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Шунингдек, 7 ва 8-синф ўқувчилари студияга имтиёзли равишда қабул қилинадилар.

«Баёт» студиясига ўқишга киришни истаган санъат ихлосмандлари қуйидаги ҳужжатларни қабул комиссиясига топширадилар: студиянинг бадиий раҳбари номига ариза, таржимаи ҳоли, 9х12 см. ҳажмида 4 дона фотосурат, характеристика, скоросшиватель, 2 дона оддий конверт.

Паспорт, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, ҳарбий билет, Совет Армиясига чақирилганлиги ҳақида вақтинча берилган гувоҳнома, аттестат ёки 8 синф маълумоти ҳақидаги ҳужжатлар кўрсатилади.

Қабул комиссияси ҳар куни (дам олиш кунисиз) **эрталаб соат 10.00 дан кеч соат 18.00 гача ишлайди, танаффус соат 14 дан 15.00 гача.**

Мурожаат учун адрес: 700020, Тошкент шаҳри, Беруний кўчаси, Марказ-27 квартали (7, 15, 16-трамвайлар; 4, 8, 20-троллейбуслар; 11, 28, 31, 47, 64-автобусларнинг «Ғунча» кинотеатри» бекати). «Баёт» студияси (аптека ва сартарошхона ёнидан кирилади), 2-қават. Телефон — 42-23-70.

ҲУЖЖАТЛАР ПОЧТА ОРҚАЛИ ҚАБУЛ ҚИЛИНМАЙДИ.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИНИНГ

Репертуар плани

2 сентябрда — **ИОЛАНТА.**
3 сентябрда — **ЧИПОЛЛИНО** (12.00). **КАРМЕН** (19.00).
5 сентябрда — **МАЙСАРАНИНГ ИШИ.**
6 сентябрда — **ДУНЁНИНГ ЯРАТИЛИШИ.**
7 сентябрда — **КНЯЗЬ ИГОРЬ.**
8 сентябрда — **РАЙМОНДА.**
9 сентябрда — **СЕВИЛЬЯ САРТАРОШИ.**
10 сентябрда — **АЛОВИДДИННИНГ СЕҲРЛИ ЧИРОҒИ** (12.00), **ТЎМАРИС** (19.00).
12 сентябрда — **АИДА.**
13 сентябрда — **БОҒЧАСАРОЙ ФОНТАНИ.**
14 сентябрда — **ТОҲИР ВА ЗУҲРА.**
15 сентябрда — **БИР АКТЛИ БАЛЕТЛАР.**
16 сентябрда — **МАСХАРАБОЗЛАР.**
17 сентябрда — **ГЎЗАЛ ВАСИЛИСА** (12.00), **ДОН КАРЛОС** (19.00).
19 сентябрда — **ФАУСТ.**
20 сентябрда — **ДОН КИХОТ.**
21 сентябрда — **ХИВА ОРДЕНИ.**
22 сентябрда — **ЧИО-ЧИО-САН.**
23 сентябрда — **КОНЦЕРТ.**
24 сентябрда — **ЭТИК КИЙГАН МУШУК** (12.00), **ГОФМАН ЭРТАКЛАРИ** (19.00).
26 сентябрда — **ЗЕБУННИСО.**
27 сентябрда — **ҚУЁШГА ТАЪЗИМ ҚИЛ.**
28 сентябрда — **ОТЕЛЛО.**
29 сентябрда — **УЙҚУДАГИ ГЎЗАЛ.**
30 сентябрда — **ПЕТР БИРИНЧИ.**

Билетлар театр кассасида соат 10.00 дан 19.30 гача сотилади. Танаффус — соат 14 дан 15.00 гача.

Справкалар учун телефонлар — 33-90-81, 33-33-44.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 24/VIII да **Кармен**, 25/VIII да **Икки дил достони** (19.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва цирки артистларининг гастроллари** (Совет циркининг 70 йиллигига бағишланади — 19.30).

Кино

24 АВГУСТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «У ҒАЗАБЛАНМОҚДА», «ОТАХОН» (катта зал, 17, 20.00); «ҚАСОСКОР» (кичик зал, 17, 19.30).
Дружба — «СЕВГИ ДАРДИ» (17, 18, 20.00).
Москва — «СЕВГИ ДАРДИ» (16, 18.30, 20.40).
Ватан — «ҚИЁФАДОШ» (17, 19, 20.45).
К. Ёрматов номли — «НЕТТИ ГАННИНГ САЁҲАТИ» (жуфт соатларда).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «АЭЛИТА, ЭРКАКЛАРГА ХИРАЛИК ҚИЛМА» (16, 18, 20, 21.30).
Лисунов номли — «СЕВГИ ДАРДИ» (17, 20.00).

25 АВГУСТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «У ҒАЗАБЛАНМОҚДА», «ОТАХОН» (катта зал, 11, 14, 17, 20.00); «ҚАСОСКОР» (кичик зал, 12, 14.30, 17, 19.30).
Дружба — «СЕВГИ ДАРДИ» (11, 14, 15, 17, 18, 20.00).
Москва — «СЕВГИ ДАРДИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.40).
К. Ёрматов номли — «ҚИЁФАДОШ» (тоқ соатларда).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «АЭЛИТА, ЭРКАКЛАРГА ХИРАЛИК ҚИЛМА» (12, 14, 16, 18, 20, 21.30).
Лисунов номли — «СЕВГИ ДАРДИ» (11, 14, 17, 20.00).

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

25 АВГУСТ СОАТ 19.00 ДА

СССР 52 ЧЕМПИОНАТИ

«ПАХТАКОР» (Тошкент) — «АСК» (Карпати)

1-лига командалари ўртасида

ФУТБОЛ

ТАНАФФУС ПАЙТИДА СПОРТ БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИ ЎЙНАЛАДИ.

Серияларнинг номерлари — 032000 дан 034000 гача.

Билетларни ўз вақтида сотиб олишларингизни сўраймиз.

Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов районидаги 150-ўрта мактаб томонидан **Арипова Мактуба Джамаловна** номига берилган В-867267 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти коллективи меҳнат ветерани С. Файзиевга онаси **Тўтихон ФАЙЗИЕВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА ҚАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

СССР Давлат интурист комитети «СРЕДАЗИНТУРИСТСПЕЦРЕМСТРОЙ» трестининг янгитдан ташкил этилган

ИХТИСОСЛАШГАН РЕМОНТ-МОНТАЖ ВА ИШГА ТУШИРИШ-СОЗЛАШ БОШҚАРМАСИГА:

катта прораблар, прораблар, электр подъёмниклар (лифтлар), кабель, ёритиш, куч тармоқлари, контроль-ўлчов приборлари ва автоматлар монтажи, уларни созлаш ва ремонт қилиш бўйича мастерлар, электр пайвандчилар, газ пайвандчилар, контроль ўлчов приборлари ва автоматларнинг созловчилари, электр подъёмниклар (лифтлар)нинг монтажчилари, ички санитария-техника системалари ва ускуналарини созловчилар, санитария-техника системалари узелларини ва деталларини тайёрлаш бўйича слесарлар, кабель системалари бўйича электр монтажчилар, электр монтажчи-созловчилар, ёритиш ва ёритгич тармоқлар бўйича электр монтажчилар, куч тармоқлари ва электр асбоб-ускуналари бўйича электр монтажчилар, қурилиш электр слесарлари.

МЕҲНАТГА ИШБАЙ- МУКОФОТ ТАРЗИДА ҲАҚ ТЎЛАНАДИ.

Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари объектларига командировкаларга чиқиб турилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Космонавтлар проспекти, 6-уй ёки Киров район аҳолини ишга жойлаштириш бўлими — Энгельс кўчаси, 48-уй.

Ёзги таътил—қувноқ фасл!

Ёзги таътилда болалар қизиқарли саёҳатларда бўлиб, катта ва кичик кашфиётлар қилишади, турли спорт мусобақаларида иштирок этишади, чўмилиб чиниқишади...

Ёзда дам олиш учун айни вақтда тегишли кийим-кечак керак бўлади.

«БОЛАЛАР ДУНЁСИ» ЧАКАНА САВДО ФИРМАСИ МАГАЗИНЛАРИГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ.

Магазинлардан сиз ўғил ва қиз болаларга оёқ кийими: кроссовкаларни, енгил туфлиларни, босоножкаларни, сандалетларни сотиб олишингиз мумкин.

Тикувчилик буюмлари бўлимида кўйлаклар, сарафанлар, юбкалар, калта шимлар, узун шимлар, иштонлар, панамкалар, ўғил ва қиз болалар учун пионер формалари бор.

Трикотаждан тикилган майкалар, футболкалар, узун ва калта енгли кўйлаклар, спорт костюмлари ёзда дам олиш учун жуда қулай.

Кичкинтойлар учун албатта, ҳар хил кўринишдаги ва ҳажмдаги ҳаво билан тўлдириладиган ўйинчоқ тўшакларни, тўпларни сотиб олинг. Болалар улар билан ўзларини сувда дадилроқ ҳис этишади. Бўш вақтда ўйналадиган турли стол ўйинлари, қўғирчоқлар, конструкторлик термалари, расм альбомлари, пластилин, акварель бўёқлар, мўйқаламлар бор.

«БОЛАЛАР ДУНЁСИ» ЧАКАНА САВДО ФИРМАСИ.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона—32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши—32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги—32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54-15; «Ташкентская неделя» рекламалар идораси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.

Р. — 14656. В.2148. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10